

16 januari 1978, 46ste jaargang nr 1
Auteursrecht voorbehouden

Bijblad bij

De Industriële Eigendom

Redactie: Mr S. Boekman, Ir L. W. Kooy, Mr W. L. Haardt, Prof. Mr E. A. van Nieuwenhoven Helbach, Mr W. M. J. C. Phaf, Mr R. Prins, Mr J. W. van der Zanden.
Medewerkers: Ir P. L. Hazelzet, Dr J. K. Kramer, Drs C. H. J. van Soest, Dr H. P. Teunissen, Mr D. W. F. Verkade, Mr L. Wichers Hoeth.

Adres der redactie: Patentlaan 2, Postbus 5820, 2280 AH Rijswijk Z.H. Telefoonnr (070) 90 76 16.

Verschijnt de 15e, 16e of 17e van iedere maand.
Prijs f 65,- met inbegrip van het jaarregister per jaar; voor het buitenland f 70,-; een afzonderlijk nummer f 7,-; het jaarregister afzonderlijk f 10,-.

Adres der administratie: Bureau voor de Industriële Eigendom, Patentlaan 2, Postbus 5820, 2280 AH Rijswijk Z.H. Telefoonnr (070) 90 76 16. Postgirorekeningnr 17 400.

Inhoud van deze aflevering

Officiële mededelingen.

Mededelingen over de toepassing van de Rijksoctrooiwet (blz. 2-3). — Mededeling over de toepassing van de Rijksoctrooiwet LVIII: Richtlijn inzake de meeteenheden. — Het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien treedt in werking. — Personeel. — Examen voor octrooigemachtigde. — Uitslag van het examen voor octrooigemachtigde.

Jurisprudentie.

a. Rechterlijke uitspraken.

1. Octrooirecht: *geen*.
2. Merkenrecht.

Nr 1. President Rechtbank Breda, 8 februari 1977, Seven-Up Company c.s./Frisdranken (gedaagde mag de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' gebruiken naast de slagzin 'Seven-Up lest best' van eiseressen).

Nr 2. President Rechtbank van Koophandel Brussel, 29 april 1975, Marsverkoop c.s./Agence et Messageries de la Presse (afbeelding in het tijdschrift *Playboy* van een jonge vrouw, gekleed in een T-shirt waarop het merk 'M & M'S' van eiseressen voorkomt; geen gebruik 'in het

economische verkeer' of 'zonder geldige reden' en evenmin verzwakking van de aantrekkelijkheid van een bekend merk) (met noot).

3. Auteursrecht.

Nr 3. Rechtbank Amsterdam, 15 juni 1976, Luitingh c.s./De Gooise Uitgeverij (berekening van de schade tengevolge van schending van auteursrecht — plagiaat — door het in de handel brengen van een 'Super Groot Puzzelwoordenboek', waarvan de inhoud voor een groot deel is overgeschreven van de door Luitingh uitgegeven '250.000 Puzzelwoorden').

Mededelingen.

Octrooipublicaties, in de bibliotheek van de Octrooiraad aanwezig op 31 december 1977 (blz. 14/15).

Toegankelijkheid van systematisch ingedeelde octrooi-publicaties voor het publiek? (blz. 15).

Official Journal of the European Patent Office (blz. 15).

Litteratuur.

Bijlage: de gewijzigde Rijksoctrooiwet en de overgangsbepalingen.

Officiële mededelingen

MEDEDELINGEN OVER DE TOEPASSING VAN DE RIJKSOCROOIWET

Onderwerp	Bijblad Industriële Eigendom	Artikelen van Rijksocrooiwet	Kenteken
I. Restitutie van gestorte bedragen bij intrekking van een verzoekschrift.	1965, blz. 18	22I, 22J	2162S
II. Intrekking van verzoekschriften ¹⁾	1965, blz. 18	22I, 22J	2286S
III. Terinzagelegging van octrooiaanvragen	1965, blz. 62	22C	2440S
IV. De z.g. landenverklaring ²⁾	1965, blz. 114	22A ³	2590S
V. Datum van indiening van een aanvraag om octrooi	1965, blz. 230	1	3050S
VI. Gewaarmerkte vertalingen	1965, blz. 230	27 ² O. Regl.	3081S
VII. Inzage van literatuur kort voor een zitting van een Afdeling van de Octrooiraad.	1966, blz. 2	24A, 27 ²	3071S
VIII. Volledigheid van het nieuweidsrapport	1966, blz. 2	22I ⁵	3148S
IX. Termijnen voor afgesplitste aanvragen ³⁾	1966, blz. 2	—	3162S
X. Collisie van octrooiaanvragen	1966, blz. 118	6	3565S
XI. Indiening van een octrooiaanvraag in een vreemde taal	1966, blz. 142	20 ²	1581S
XII. Mededelen van collisiebezwaar	1966, blz. 186	6, 22I ⁵	1155S
XIII. Administratieve maatregelen verband houdende met de herziening van de huidige Octrooiwet	1966, blz. 186	22C 38 } O. Regl. 39 }	1395S
XIV. De taak van de vooronderzoeker onder de nieuwe wet in het bijzonder met betrekking tot artikel 22I	1966, blz. 187	22I	1421S
XV. Richtlijnen voor terinzagelegging	1966, blz. 191	22C, 22F, 22I, 22J 35, 36, } O. Regl. 36A, 36B }	1483S
XVI. Richtlijnen voor de voorbereiding van de afdelingsbehandeling van aanvragen naar aanleiding van een verzoekschrift beslissing octrooiverlening ⁴⁾	1966, blz. 192	22J	1524S
XVII. Termijnen voor beantwoording van missives	1966, blz. 193	—	1615S
XVIII. Behandeling van complexe aanvragen ⁴⁾	1966, blz. 193	5A, 22I	1649S
XIX. Voorrangsbewijzen ⁵⁾	1966, blz. 194	7 ⁴ en ⁵	1683S
XX. Vooruitbetaling van (oude) jaarcijzen	1966, blz. 194	35 ²	1950S
XXI. Volgorde van behandeling door vooronderzoekers	1966, blz. 195	22I	1996S
XXII. Terinzagelegging van aanvragen om een aanvullingsoctrooi	1966, blz. 195	12, 22C	2143S
XXIII. Lijst van instanties buiten Nederland, waaraan regelmatig een volledig pakket van de beschrijvingen wordt toegezonden	1966, blz. 196	—	2620S
XXIV. Voorberichten betr. de terinzagelegging en het vervallen van hun octrooiaanvragen.	1966, blz. 196	22C ¹	2580S
XXV. Tijdstip van terinzagelegging van octrooiaanvragen waarvoor een aanvankelijk ingeroepen recht van voorrang is prijsgegeven	1966, blz. 196	7, 22C	2580S
XXVI. Het optreden van een naamloze vennootschap voor de Octrooiraad ⁶⁾	1966, blz. 196	—	2580S
XXVII. Terinzagelegging van notulen van Afdelingszittingen	1966, blz. 196	25 ³ , 27	2580S
XXVIII. Gelijktijdige openbaarmaking en terinzagelegging.	1966, blz. 196	22C, 25 ³	2580S
XXIX. Het vervallen van vóór 1 januari 1959 ingediende octrooiaanvragen, waarvoor op 1 januari 1964 geen missive O 6 was uitgezonden	1966, blz. 197	IV ¹ sub f Wijz.wet 22K	2620S
XXX. Schrapping van een deel van een ingediende octrooiaanvraag met het oogmerk dit deel niet ter inzage te laten leggen	1966, blz. 197	22C ¹	2620S
XXXI. Indiening van een verzoek tot aanvullend vooronderzoek voordat mededeling omtrent het vooronderzoek is gedaan	1966, blz. 197	22J	2620S
XXXII. Gevolgen van niet-betaling van de instandhoudingstaks waarvoor de uitsteltermijn van zes maanden verloopt ná octrooiverlening	1966, blz. 197	22D ²	2620S

Onderwerp	Bijblad Industriële Eigendom	Artikelen van Rijksoctrooiwet	Kenteken
XXXIII. Voorrangsbehandeling VAVO's	1966, blz. 198	22I ⁶	2948S
XXXIV. Betaling van instandhoudingstaksen voor afgesplitste aanvragen vóór de ter inzagelegging van die aanvragen	1966, blz. 198	22D ¹	3746S
XXXV. Het snel overmaken van gelden aan het Bureau voor de Indus- triële Eigendom	1966, blz. 198	—	3746S
XXXVI. Tijdig bestellen van Nederlandse prioriteitsstukken	1966, blz. 198	4 Unieverdrag	3746S
XXXVII. Spoedbehandeling van aanvragen om fotocopieën	1966, blz. 198	—	3746S
XXXVIII. Tijdstip waarop een beroep op tentoonstellingsprioriteit dient te worden gedaan.	1966, blz. 198	8 ¹	3746S
XXXIX. De houding en de aansprakelijkheid van de Octrooiraad ten aan- zien van de inhoud van ter inzage gelegde aanvragen om octrooi	1966, blz. 218	22C	3877S
XL. Behandeling van complexe octrooiaanvragen; indiening van een verzoekschrift tot aanvullend vooronderzoek ⁴⁾	1967, blz. 46	5A, 22I ⁶	4281S
XLI. Terinzagelegging van gegevens op grond van art. 22F Octrooiwet	1967, blz. 48	22F	4287S
XLII. Geen terinzagelegging van prioriteitsbewijzen, indien afstand is gedaan van het recht van voorrang vóór de datum waarop de aan- vraag krachtens art. 22C Octrooiwet ter inzage wordt gelegd . .	1968, blz. 3	22C	2580S
XLIII. Geen verlenging van de zevenjarige termijn krachtens art. 22K, lid 2 Octrooiwet	1968, blz. 3	22K	4171S
XLIV. Collisie	1968, blz. 3	6, 22I ⁵	S 68/274
XLV. Terinzagelegging van bij een octrooiaanvraag behorende teke- ningen	1968, blz. 3	22C; § 10 O. Regl.	4537S
XLVI. Mededelingen inzake het vooronderzoek betreffende vroegtijdig ingediende verzoekschriften	1968, blz. 4	22I en 22J	3265S
XLVII. Vereisten voor overdracht van voorrangsrechten	1969, blz. 3	7 ⁴ ; 27 ² O. Regl.	S 68/692
XLVIII. Indiening van VAVO's; behandeling van complexe octrooiaan- vragen	1969, blz. 3	5A, 22I ⁶	S 68/731
XLIX. Termijn voor de terinzagelegging van octrooiaanvragen . . .	1969, blz. 4	22C ¹	S 68/729
L. Verlenging van de termijn voor het overleggen van voorrangs- bewijzen	1969, blz. 38	7 ⁴ en ⁵	S 69/19
LI. Samenvatting van de nieuwe richtlijnen voor de behandeling van octrooiaanvragen krachtens de artikelen 23 en 24 van de Rijksoctrooiwet	1969, blz. 350	23, 24	S 69/541
LII. Alternatief voor bewijzen van voorrangsrechten, gebaseerd op de in de Verenigde Staten van Amerika ingediende octrooiaan- vragen	1972, blz. 170	7 ⁴ en ⁵	S 72/186
LIII. Formaliteiten t.a.v. aanvragen die betrekking hebben op micro- organismen	1972, blz. 218	22B ¹ , 25	S 72/432
LIV. 1. Artikel 22A, 2e lid Rijksoctrooiwet [indiening van zgn. landen- verklaring]	1972, blz. 218	22A ²	S 72/436
2. Artikel 29, lid 3 Octrooiereglement	1972, blz. 219	29 ³ O. Regl.	S 72/434
3. Publikatie van octrooiaanvragen krachtens artikel 35 Octrooi- reglement	1973, blz. 50	35 O. Regl.	S74/440
4. Erkenning van microbenverzamelingen	1974, blz. 122	22B ¹	4287S
5. Richtlijnen van de Voorzitter van de Octrooiraad inzake het onderwerp van het vooronderzoek van octrooiaanvragen en de hantering van het eenheids criterium	1974, blz. 138	5A	S74/50
LV. Verruiming van de mogelijkheden tot indiening van een voor- waardelijk VAVO (verzoek tot aanvullend vooronderzoek van een octrooiaanvraag)	1974, blz. 186	22I ⁶	S74/282
LVI. Erkenning van microbenverzamelingen	1974, blz. 106 en 186 1977, blz. 255	22B ¹	S74/450
LVII. Terinzagelegging van octrooiaanvragen	1974, blz. 202	22C	S74/486
LVIII. Richtlijn inzake de meeteenheden.	1978, blz. 4	24 ⁶ O. Regl.	5964P

¹⁾ Vergelijk Octrooiraad, Afdeling van Beroep, 28 febr. 1967, *Bijblad I.E.* 1967, nr 44, blz. 135 (met noot v. N. H.).

²⁾ Vergelijk nr LIV, *Bijblad I.E.* 1972, blz. 218, nr S 72/436.

³⁾ Vergelijk Octrooiraad, Afdeling van Beroep, 8 jan. 1970, *Bijblad I.E.*, 1970, nr 18, blz. 43.

⁴⁾ Vergelijk nr XLVIII, *Bijblad I.E.* 1969, blz. 3, nr S 68/731.

⁵⁾ Vergelijk nr L, *Bijblad I.E.* 1969, blz. 38, nr S 69/19 en nr LII, *Bijblad I.E.* 1972, blz. 170, nr S 72/186.

⁶⁾ Vergelijk Octrooiraad, Afdeling van Beroep, 14 nov. 1968, *Bijblad I.E.* 1969, nr 4, blz. 19 en dezelfde, 9 juli 1971, *Bijblad I.E.* 1972, nr 21, blz. 45 (met noot S. B.).

Mededeling over de toepassing van de Rijsoctrooiwet. LVIII. Richtlijn inzake de meeteenheden.

De Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen heeft een Richtlijn vastgesteld met betrekking tot het gebruik van meeteenheden¹⁾. Voor deze Richtlijn is als uitgangspunt gekozen het Internationale Stelsel van Eenheden (SI), dat in 1960 door de Conférence Générale des Poids et Mesures te Parijs werd aanvaard.

De Lid-Staten, dus ook Nederland, zijn ingevolge deze Richtlijn verplicht te bewerkstelligen, dat een aantal nu nog gebruikte eenheden in het economische verkeer, op de terreinen van volksgezondheid en veiligheid en bij handelingen van bestuursrechtelijke aard niet meer worden gebruikt. De Dienst van het IJkwezen heeft op basis van deze Richtlijn een overzicht samengesteld, dat dienst kan doen als leidraad voor het juiste gebruik van eenheden.

Artikel 24, aanhef en onder 6 van het Octrooiereglement bepaalt, dat maten en gewichten in octrooiaanvragen moeten worden aangegeven volgens het metrieke stelsel. De inhoud van deze bepaling stemt in wezen overeen met de corresponderende bepalingen in het Uitvoeringsreglement van het Europees Octrooi-verdrag en het Reglement inzake PCT, het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien. Ten aanzien van deze internationale bepalingen heeft de Europese Commissie vastgesteld, dat hierin met het metrieke stelsel alleen het SI stelsel kan zijn bedoeld, dat bij de uitvoering van deze bepalingen in de praktijk alleen het SI stelsel zal kunnen worden gehanteerd en dat daarom de desbetreffende bepalingen niet in strijd zijn met de Richtlijn van de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen. De Interim Commissie van de Europese Octrooiorganisatie heeft zich aan dit standpunt geconformeerd en gemeend dat wijziging van deze bepalingen ter aanpassing aan de Richtlijn niet nodig is.

De Octrooiraad zal eenzelfde gedragslijn moeten volgen. Bij de toetsing van aanvragen om octrooi aan het bepaalde van artikel 24, aanhef en onder 6 van het Octrooiereglement zal daarom dit artikel in overeenstemming met de Europese Richtlijn geïnterpreteerd moeten worden.

Instructie van de Voorzitter van de Octrooiraad dd. 6 december 1977, nr 5964 P.

N.B. Voor geïnteresseerden in achtergronden van de invoering van het SI wordt gewezen op een artikel in *Natuur en Techniek* 1977, no. 10, blz. 706 e.v. Een kopie van dit artikel ligt ter inzage in de ingenieursleeszaal op de derde verdieping in de bibliotheekruimte.

Het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien treedt 24 januari 1978 in werking.

Het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien (Patent Cooperation Treaty) is op 19 juni 1970 te Washington gesloten en gepubliceerd in het *Tractatenblad* 1973, nr 20.

Het Verdrag – met uitzondering van hoofdstuk II – zal in werking treden op 24 januari 1978 en wel tussen de volgende dertien staten: de Bondsrepubliek Duitsland, het Centraalafrikaanse Keizerrijk, Congo (Brazzaville), Gabon, Kameroen, Madagascar, Malawi, Senegal, Togo, Tsjaad, het Verenigde Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Verenigde Staten van Amerika en Zwitserland.

Vier van de genoemde dertien staten, namelijk de Bondsrepubliek Duitsland, het Verenigde Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Verenigde Staten

van Amerika en Zwitserland, hebben elk voldaan aan een of meer van de vereisten die in artikel 63, lid 1 onder a van het Verdrag zijn vermeld. Twee van de vier genoemde staten, namelijk de Verenigde Staten van Amerika en Zwitserland, hebben verklaard, dat zij zich niet gebonden achten aan de bepalingen van hoofdstuk II van het vermelde Verdrag. Daarom is nog niet voldaan aan de vereisten, gesteld voor de toepassing van de bepalingen van het vermelde hoofdstuk II van het Verdrag en de daarmee samenhangende bepalingen van het Reglement dat als bijlage aan het Verdrag is toegevoegd.

Inmiddels hebben ook Frankrijk (met een voorbehoud voor hoofdstuk II) en de Unie van Socialistische Sowjet Republieken het Verdrag bekrachtigd. Het Verdrag zal voor Frankrijk op 25 februari 1978 en voor de Sowjet-Unie op 29 maart 1978 in werking treden.

Ook Nederland heeft het Verdrag ondertekend. Het ligt in de verwachting dat het Verdrag voor Nederland wellicht eveneens in het jaar 1978 in werking zal treden.

Personeel.

Secretariaat van de Octrooiraad

Met ingang van 1 januari 1978 is de heer Mr H.R. Furstner aangewezen als secretaris van de Octrooiraad.

Bevorderd.

De heer A. Bouthoorn, administratief ambtenaar A 2e klasse in vaste dienst bij het Bureau voor de Industriële Eigendom, is te rekenen van 1 januari 1976 bevorderd tot administratief ambtenaar A 1e klasse (beschikking van de Minister van Economische Zaken van 21 november 1977, Pers./78).

De heer J. F. Bourgonje, rijksambtenaar III in vaste dienst bij het Bureau voor de Industriële Eigendom, is met ingang van 1 december 1977 bevorderd tot rijksambtenaar IV (beschikking van de Minister van Economische Zaken van 18 november 1977, Pers./69).

Benoemd in vaste dienst.

De heer mr H. R. Furstner, juridisch ambtenaar op arbeidsovereenkomst bij het Bureau voor de Industriële Eigendom is met ingang van 1 december 1977 benoemd in vaste dienst (beschikking van de Minister van Economische Zaken van 15 november 1977, Pers./68).

Examen voor octrooigemachtigde.

De Minister van Economische Zaken heeft bij beschikking van 7 december 1977, nr 77/08665 Directie Personeel, gelet op artikel 4, eerste en vijfde lid van het Octrooigemachtigden-reglement (*Stb.* 1968, 595) besloten:

1. te bepalen dat in 1978 zowel in april als in oktober op een nader door de Voorzitter van de Commissie aan te wijzen datum een examen voor octrooigemachtigde als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van het Octrooigemachtigden-reglement wordt gehouden in het gebouw van de Octrooiraad aan de Patentlaan 2 te Rijswijk;

2. te benoemen tot lid en voorzitter van de Commissie, die bedoeld examen zal afnemen:

mr E. van Weel, Ondervoorzitter van de Octrooiraad; tot lid en plaatsvervangend voorzitter van de Commissie:

drs J. C. H. Perizonius, Ondervoorzitter van de Octrooiraad;

en tot leden van de Commissie:

ir H. J. van Baarzel, Octrooigemachtigde te Uithoorn; ir G. F. van der Beek, Octrooigemachtigde te 's-Gravenhage; ir R. A. Bijl, Octrooigemachtigde te Eindhoven; mr W. L. Haardt, Raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden; ir L. W. Kooy, Octrooigemachtigde te

¹⁾ Van 18 oktober 1971, 71/354/EEG, *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* L 243, laatstelijk gewijzigd op 27 juli 1976, 76/770/EEG, *Publikatieblad* L 262 (*Red.*).

's-Gravenhage; ir H. A. Meesters, Lid van de Octrooiraad; dr S. Rosenthal, Octrooigemachtigde te 's-Gravenhage; ir F. J. Siegers, Lid van de Octrooiraad; mr P. J. Swart, Raadadviseur in algemene dienst van het Ministerie van Justitie; ir W. A. J. de Weerd, Buitengewoon lid van de Octrooiraad; mr P. L. Wery, Lector aan de Rijksuniversiteit te Leiden, Buitengewoon lid van de Octrooiraad;

3. als secretaris aan de Commissie toe te voegen: mevrouw mr C. Eskes, juridisch ambtenaar bij de Octrooiraad;

4. te bepalen dat zij die aan een examen willen deelnemen, zich vóór 1 maart onderscheidenlijk vóór 1 september schriftelijk moeten aanmelden bij de Voorzitter van de Commissie, Postbus 5820, 2280 HV Rijswijk, onder vermelding van de gedeelten van de examenstof waarin zij geëxamineerd willen worden;

5. te bepalen dat bij aanmelding een bewijs moet worden overgelegd dat een bedrag van f 100,— verschuldigd voor deelneming aan een examen, is gestort bij de kassier van de Octrooiraad of is overgeschreven op postrekening nr 17300 ten name van Bureau voor de Industriële Eigendom (Octrooiraad) te Rijswijk;

6. te bepalen dat kandidaten die door een vorige Commissie tot deelneming aan een examen zijn toegelaten, kunnen deelnemen aan de in 1978 te houden examens.

Toelichting

Blijkens bovenstaande beschikking van de Minister van Economische Zaken van 7 december 1977 zal het in 1978 tweemaal mogelijk zijn deel te nemen aan een examen voor octrooigemachtigde. In april wordt het schriftelijke gedeelte van het examen gehouden op 4 en 6 april; het gedeelte van het examen in Burgerlijk Recht en Handelsrecht alsmede het gedeelte in het Recht van de Industriële Eigendom wordt afgenomen op 26 april en eventueel daarna volgende dagen.

Kandidaten die aan het examen wensen deel te nemen, dienen zich schriftelijk aan te melden bij de Voorzitter van de Examencommissie vóór 1 maart onder vermelding van de gedeelten van de examenstof waarin zij geëxamineerd willen worden en onder opgave van: naam, voornamen, geboortedatum, titel, studierichting

en kantoor- zowel als privé-adres met telefoonnummers (tenzij deze laatste gegevens reeds eerder zijn opgegeven en nog actueel zijn).

Bij aanmelding dienen kandidaten tevens over te leggen één der bescheiden, genoemd in artikel 4, derde lid van het Octrooigemachtigdenreglement, alsmede een bewijs dat het voor deelneming aan het examen verschuldigde examengeld ten bedrage van f 100,— is betaald.

Het examen bestaat uit drie onderdelen: een schriftelijk gedeelte, een mondeling gedeelte Burgerlijk Recht en een mondeling gedeelte Recht van de Industriële Eigendom. Kandidaten die zich voor een examen opgeven staat het vrij te bepalen of zij aan één, twee of alle drie onderdelen willen meedoen; zij dienen dit bij de aanmelding voor het examen op te geven.

Ieder onderdeel dat met goed gevolg is afgelegd blijft 1½ jaar geldig. Kandidaten kunnen hun examen derhalve spreiden over maximaal vier gelegenheden in twee jaar.

Het schriftelijke gedeelte bestaat uit twee opgaven, een algemeen en een specifieke. Voor de kandidaat die voor de ene opgave een voldoende en voor de andere een onvoldoende behaalt, blijft de voldoende tot en met het eerstvolgende examen staan, zodat hij, wanneer hij het examen (beide opgaven) overdoet, alleen voor de andere opgave een voldoende behoeft te behalen om geslaagd te zijn. Als hij de tweede keer opnieuw een voldoende en een onvoldoende behaalt, en wel voor dezelfde opgaven als tevoren, blijft ook deze (nieuwe) voldoende weer staan; behaalt hij echter twee onvoldoendes dan vervalt de eerder verkregen voldoende en moet hij opnieuw voor beide opgaven een voldoende behalen.

Nadat een kandidaat voor beide opgaven ofwel tijdens één examen, ofwel tijdens twee opeenvolgende examens een voldoende heeft behaald blijft dit resultaat, zoals hierboven reeds gezegd, 1½ jaar geldig. Voor iedere deelname aan een examen moet het volle examengeld worden betaald.

Uitslag van het examen voor octrooigemachtigde.

Na gehouden examen in oktober 1977 is het diploma voor octrooigemachtigde uitgereikt aan de heren drs P. C. Schalkwijk te Arnhem en ir H. J. M. Schrijnemaekers te Herkenbosch(L.).

Jurisprudentie

Nr 1. President Arrondissementsrechtbank te Breda, 8 februari 1977.

(Victoria Bronwater lest best)

(Mr B. Pronk)

Art. 10, lid 1, aanhef en laatste alinea Auteurswet. Op de slagzin 'Seven-Up lest best' hebben eiseressen geen auteursrecht; hij is niet voldoende creatief.

Ware het anders: als gedaagde 'Victoria Bronwater lest best' zelfstandig geschapen heeft, zou zij harerzijds op deze slagzin auteursrecht hebben.

Artt. 1, lid 1 en 13 onder A, lid 1, aanhef onder 1 Benelux-Merkenwet.

Aan gedaagde kan niet op grond van de Benelux-Merkenwet verboden worden de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' te gebruiken, omdat ook 'Seven-Up lest best' een slagzin is, waarvan het onderscheidende element slechts wordt gevormd door de algemeen bekende merknaam 'Seven-Up', terwijl de toevoeging

'lest best' geen andere functie heeft dan het produkt Seven-Up aan te prijzen als dorstlessende drank.

Art. 1401 Burgerlijk Wetboek.

Nu niet is aangetoond dat gedaagde het idee voor haar slagzin heeft overgenomen van eiseres — en deze niet zelfstandig heeft gevonden — en niet aangenomen kan worden (zie de feiten) dat gedaagde het eerder gebruik van eiseres behoorde te kennen, heeft eiseres ook geen onrechtmatig gebruik door gedaagde aangetoond.

Gevraagde voorzieningen geweigerd.

1) De vennootschap naar het recht van Missouri The Seven-Up Company te St. Louis, U.S.A.,

2) de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Seven-Up Nederland B.V. te Bussum, eiseressen in kort geding, procureur Mr M. B. van den Toorn-Volkers, advocaat Mr W. A. Hoyng, tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Frisdranken Industrie Nederland B.V., gedaagde

in kort geding, procureur Mr F. R. van der Laken, advocaat Mr Ch. E. F. M. Gielen.

Wij, President, enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat eiseressen bij dagvaarding in kort geding, op de gronden daarin vermeld, welke als hier geïnsereerd zijn te beschouwen, hebben gevorderd, dat het Ons, president, behage bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad behalve voor wat betreft de kosten:

1. *primair*

a. gedaagde te verbieden direct of indirect inbreuk te maken op het in de dagvaarding omschreven auteursrecht van eiseres sub 2 en meer in het bijzonder te verbieden het gebruik van de slagzin 'Victoria bronwater lest best'

b. gedaagde te verbieden direct of indirect inbreuk te maken op de rechten van eiseres sub 1 op het merk 'Seven-Up lest best', hetwelk onder volgnummer 626836 voor de Benelux is gedeponeerd en meer in het bijzonder te verbieden het gebruik van de slagzin 'Victoria bronwater lest best' in de Benelux.

subsidiair

gedaagde te verbieden het onrechtmatig gebruik van de slagzin 'Victoria bronwater lest best' en van andere daarop gelijkende onrechtmatige slagzinnen.

Alles op straffe van een dwangsom van f 50.000,— voor iedere maal dat een litigieuze slagzin gebruikt wordt.

2. gedaagde te bevelen binnen 14 dagen na het vonnis terug te nemen bij haar afnemers nog aanwezige producten en reclamematerialen waarop de litigieuze slagzin voorkomt;

en voorts te bevelen aan eisers binnen die termijn ter controle een volledige lijst te verschaffen van al haar afnemers van bovengenoemde producten c.q. reclame-materialen, een en ander op straffe van een dwangsom van f 5000,— voor iedere dag waarop zij met de nakoming van deze geboden in gebreke blijft, kosten rechtens.

O. dat eiseressen hebben doen zeggen voor eis overeenkomstig de dagvaarding en onder overlegging van een pleitnota en een aantal produkties haar vordering nader hebben toegelicht;

O. dat eiseressen daarbij aanvulling van de dagvaarding hebben verzocht in diër voege, dat het vijfde 'aangezien' wordt aangevuld met de stelling, dat onder volgnummer 616875 het beeldmerk 'Seven-Up lest best' is gedeponeerd, tegen welke aanvulling gedaagde zich niet heeft verzet;

O. dat gedaagde op de gronden, vermeld in een ten processe overgelegde pleitnota, welke als hier geïnsereerd zijn te beschouwen en een aantal produkties in het geding brengend, de vordering heeft bestreden en geconcludeerd tot afwijzing daarvan;

O. dat partijen vervolgens over en weer haar standpunten nogmaals hebben toegelicht en verdedigd en tenslotte de stukken hebben overgelegd voor vonnis, waarvan Wij de uitspraak hebben bepaald op heden;

Ten aanzien van het recht:

O. dat Wij de navolgende feiten, als enerzijds gesteld en anderzijds erkend dan wel niet, althans onvoldoende weersproken, dan wel (mede) op grond van de overgelegde stukken, als ten processe vaststaand aannemen:

— eiseres sub 2 brengt in Nederland een frisdrank op de markt onder de merknaam 'Seven-Up';

— eiseres sub 2 is in de loop van het jaar 1976 middels het reclamebureau Prad B.V. te Amsterdam een reclame-campagne begonnen onder de slagzin 'Seven-Up lest best'; zij heeft in een viertal vakbladen (Distrifood, Foodmagazine, Levensmiddelenbedrijf en Melk en Zuivel) in de maanden maart/april 1976 advertenties geplaatst, waarin de voorgenomen actie werd aangekondigd, zij heeft — op niet door haar vermelde tijdstippen — reclamemateriaal waarop die slagzin was vermeld naar 2500 sportcantines verzonden, zij heeft — eveneens op niet vermelde tijdstippen —

persberichten betreffende haar actie naar redacties van clubbladen van sportclubs gestuurd, en zij heeft — met name op 26 december 1976 — die slagzin middels sluitreclame op het televisiescherm doen verschijnen;

— eiseres sub 1 — naar Wij verstaan de moedermaatschappij van eiseres sub 2 — heeft op respectievelijk 22 en 27 december 1976 'Seven-Up lest best' als woord- en beeldmerk bij het Benelux merkenregister gedeponeerd;

— eiseressen hebben de slagzin 'Seven-Up lest best' niet doen opnemen in het slagzinnen register van het Genootschap voor Reclame;

— gedaagde brengt in Nederland frisdranken onder de merknaam 'Victoria Bronwater' op de markt;

— gedaagde is in de loop van het jaar 1976 een reclameactie begonnen onder de slagzin 'Victoria Bronwater lest best';

— gedaagde heeft zich in de maand augustus 1976 telefonisch tot het slagzinnenregister van het Genootschap voor Reclame gewend om zich er van te vergewissen, dat geen overeenkomstige slagzin was geregistreerd;

— gedaagde heeft op 6 september 1976 schriftelijk opname van de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' in het slagzinnenregister gevraagd, in oktober 1976 heeft zij reclamemateriaal met de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' naar horeca-bedrijven gezonden, en in november 1976 zijn advertenties met die slagzin in vaktijdschriften verschenen;

O. dat partijen over en weer stellen dat zij in november 1976 bekend zijn geworden met het feit, dat de wederpartij de woorden 'lest best' in een slagzin gebruikte;

O. dat eiseressen zich op het standpunt stellen, dat gedaagde door het gebruik van de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' inbreuk maakt op het auteursrecht van eiseres sub 2 op de slagzin 'Seven-Up lest best', dat zij handelt in strijd met het recht, dat eiseres sub 1 ontleent aan haar merken-depots, en dat zij in ieder geval jegens eiseressen onrechtmatig handelt door te profiteren van en te parasiteren op de werfkracht van de door eiseres sub 2 als eerste gebruikte slagzin waarin de woorden 'lest best' voorkomen;

dat gedaagde de reclamecampagne van eiseressen doorkruist en verwarring opwekt bij het publiek omtrent de herkomst van de waren waarvoor reclame wordt gemaakt, waardoor eiseressen schade lijden en dreigen te lijden;

O. dat gedaagde de stellingen van eiseressen gemotiveerd heeft betwist;

O. met betrekking tot de ingeroepen auteursrechtelijke bescherming, dat naar Ons voorlopig oordeel het creatieve element van de slagzin 'Seven-Up lest best' niet zodanig exclusief is, dat niet een andere fabrikant van frisdranken (c.q. diens reclamebureau) geheel zelfstandig op hetzelfde idee zou kunnen komen;

O. immers, dat de woorden 'lest best' in de Nederlandse taal een staande uitdrukking vormen, die zich, wanneer men zoekt naar een pakkende uitdrukking om de dorstlessende eigenschap van een frisdrank aan te prijzen, licht in de gedachten kunnen opdringen;

O. dat gedaagde ten processe heeft overgelegd een foto-copie van een inschrijving in het merkenregister van het merk 'Lestbest' voor onder meer alcoholvrije dranken door de Wed. en Gebr. Staffhorst N.V. te Utrecht, hetgeen temeer twijfel doet rijzen of het voor auteursrechtelijke bescherming vereiste minimum aan creatieve activiteit aan de onderhavige slagzin(nen) kan worden toegeschreven;

O. dat Wij dan ook voorshands reeds op deze grond geen auteursrechtelijke bescherming zullen toekennen aan de slagzin 'Seven-Up lest best';

O. dat bovendien de door eiseressen ingeroepen auteursrechtelijke bescherming naar Ons voorlopig oordeel in ieder geval niet kan verhinderen dat, indien zou moeten worden aangenomen, dat gedaagdes slagzin

een zelfstandige schepping is, gedaagde op gelijke wijze als eiseres sub 2 op auteursrecht aanspraak heeft en dat zij alsdan in beginsel haar slagzin openbaar mag maken zonder daardoor het auteursrecht van eiseres sub 2 te schenden;

O. met betrekking tot de door eiseres sub 1 ingeroepen merkenrechtelijke bescherming van 'Seven-Up lest best', dat naar Ons voorlopig oordeel ook niet op grond van de Eenvormige Benelux Wet op de Warenmerken aan gedaagde het gebruik van de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' kan worden verboden;

O. dat 'Seven-Up lest best' naar Ons voorlopig oordeel een slagzin is, nu het onderscheidend element daarin slechts wordt gevormd door de algemeen bekende merknaam 'Seven-Up' (c.q. 7UP) en de toevoeging 'lest best' geen andere functie heeft dan het produkt Seven-Up aan te prijzen als dorstlessende drank;

O. dat naar Ons voorlopig oordeel dan ook reeds hierom aan 'Seven-Up lest best' geen merkenrechtelijke bescherming toekomt;

O. dat het voorgaande niet wegneemt, dat gedaagde naar Ons voorlopig oordeel onrechtmatig zou kunnen handelen, wanneer zij op het moment waarop zij de slagzin daadwerkelijk als wervend middel voor haar produkt ging gebruiken, bekend was of behoorde te zijn met de eerder door eiseres sub 2 gestarte reclameactie onder een slagzin voor een gelijksoortig produkt waarin ook de woorden 'lest best' voorkomen, indien daardoor aan het effect van de actie van eiseres sub 2 afbreuk zou worden gedaan;

O. dat eiseressen na betwisting door gedaagde niet aannemelijk hebben gemaakt, dat gedaagde het idee voor haar slagzin aan eiseres sub 2 heeft ontleend, zodat slechts ter beoordeling blijft de vraag, of gedaagde bekend behoorde te zijn met het eerdere gebruik door eiseres sub 2;

O. dat Wij gelijk vorenoverwogen als ten processe vaststaand aannemen, dat gedaagde haar actie in oktober 1976 is gestart;

O. dat de publiciteit van eiseres sub 2, gelijk vorenoverwogen, bestaat uit de eenmalige advertenties in de vorenvermelde vakbladen, terwijl Wij voorts — hoewel niet uitdrukkelijk gesteld of aangetoond — willen aannemen, dat eiseres sub 2 vóór oktober 1976 haar reclamemateriaal naar de sportcantes heeft verzonden en dat dit daar is gebruikt;

O. dat naar Ons voorlopig oordeel echter buiten beschouwing dient te blijven de televisie-slukreclame, aangezien daarvan niet meer is komen vast te staan dan een uitzending op 26 december 1976 alsmede de verzending van persberichten naar redacties van sportclubbladen, daar niet is gebleken, dat zulks vóór oktober tot enige relevante publiciteit in die bladen heeft geleid, waarvan gedaagde in redelijkheid kennis zou behoren te hebben;

O. dat naar Ons voorlopig oordeel de advertentie in de vakbladen waarvan een specimen in het geding is gebracht niet duidelijk doet uitkomen, dat de daarin aangekondigde actie gevoerd zal worden onder de slagzin '7 Up lest best', nu die advertentie in groot lettertype als kop heeft 'Seven-Up in 1976' 'Dorstlesje voor sportlieden', slechts midden in de tekst in veel minder opvallende letters '7Up lest best' is afgedrukt, en pas daaronder in zeer kleine letters wordt medegedeeld, dat dat de slagzin voor de nieuwe actie zal zijn, een actie waarvan, naar ook nog uitdrukkelijk wordt medegedeeld, de winkeliers, tot wie die advertentie kennelijk is gericht, weinig zullen merken, omdat die actie in sportcantes zal worden gevoerd;

O. dat ook de verspreiding door de gedaagde [lees: eiseres Red.] sub 2 van het — ter terechtzitting getoonde — reclamemateriaal slechts in de besloten kring van sportcantes heeft plaats gehad;

O. bovendien dat eiseres sub 2 verzuimd heeft gebruik te maken van de voor de hand liggende mogelijk-

heid om te voorkomen dat een ander te goeder trouw haar actie zou kunnen doorkruisen, te weten tijdige registratie in het slagzinnenregister dan wel aanmelding ter registratie;

O. dat naar Ons voorlopig oordeel gedaagde dan ook geen onzorgvuldigheid kan worden verweten;

O. dat niet is gesteld of gebleken dat het grote publiek kennis droeg van de slagzin 'Seven-Up lest best', terwijl ook het reclamebureau van gedaagde en de administratie van het slagzinnenregister daar niet van op de hoogte waren, zodat van een ingeburgerde slagzin niet kan worden gesproken en gedaagde het recht op gebruik van de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' naar Ons voorlopig oordeel niet kan worden ontzegd, nu ook gedaagde met aanzienlijke kosten die slagzin heeft ontworpen en in de openbaarheid heeft gebracht;

O. dat Wij in het voorgaande buiten beschouwing hebben gelaten of eiseressen nadeel hebben van een gebruik van de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' en eveneens of de slagzin 'Victoria Bronwater lest best' verwarring bij het publiek kan veroorzaken, gelet op de ingeburgerde merken Victoria Bronwater en Seven Up in de slagzinnen;

O. dat op grond van vorenstaande overwegingen de door eiseressen gevraagde voorzieningen bij voorraad behoren te worden geweigerd, terwijl eiseressen als in het ongelijk gestelde partij behoren te worden verwezen in de kosten van dit geding;

Rechtsdoende in naam der Koningin:

in kort geding:

Weigeren de gevraagde voorzieningen;

Veroordelen eiseressen in de kosten van dit geding, aan de zijde van gedaagde gevallen en tot op heden begroot op een bedrag van f 1000,— aan salaris voor de procureur van gedaagde; enz.

Nr 2. President Rechtbank van Koophandel te Brussel, 29 april 1975.

(Playboy)

(Mr O. Bonbled)

Afbeelding in het tijdschrift 'PLAYBOY' van een jonge vrouw gekleed in een T-shirt, waarop het merk 'M & M'S' van eiseressen voorkomt.

Artt. 573 en 584 Belgisch Gerechtelijk Wetboek. De Belgische Handelsrechtbank is bevoegd en diens tengevolge ook haar President in kort geding.

Art. 13 onder A, lid 1, aanhef en onder 2 Benelux-Merkenwet.

Dit artikel niet van toepassing, daar geen gebruik 'in het economisch verkeer', 'zonder geldige reden' en evenmin verzwakking van de aantrekkelijkheid van een bekend merk. De in de toelichting gegeven opsomming van gevallen waarin merkgebruik geoorloofd kan zijn, bv. in wetenschappelijke werken en encyclopaediën, is niet limitatief: 'Playboy' kan daaraan worden toegevoegd.¹

1) De besloten vennootschap Marsverkoop Maatschappij te Veghel, Nederland,

2) de vennootschap naar Amerikaans recht Mars

¹ Het vonnis is in België gepubliceerd in *Revue de droit intellectuel L'Ingénieur-Conseil* 1975, blz. 247, met een op dit punt zeer kritische noot van Jean-J. Evrard.

Incorporated, te Wilmington, Delaware, Verenigde Staten van Amerika,

eiseressen, advocaten Mrs J. M. De Backer en G. Demez loco Mr L. Goffin, tegen

1) Agence et Messageries de la Presse S.A. te Anderlecht, België, gedaagde, advocaat Mr J. C. de Harven,

2) de vennootschap naar Frans recht Société De Périodiques Internationaux (S.P.I.) S.A.R.L. te Parijs, Frankrijk, gedaagde, advocaat Mr A. Baetens.

Nous, President, etc.

I. La demande et sa réduction:

Les demanderesse entendaient faire interdire la diffusion et la mise en vente des exemplaires des éditions en langue française et en langue anglaise du magazine Playboy du mois de mai 1975.

Toutefois en ce qui concerne l'édition en langue française destinée à être vendue notamment en Belgique, les demanderesse ont renoncé à leur demande à la suite d'un accord qui serait intervenu devant le Président du Tribunal de Commerce de Paris.

L'éditeur a consenti en effet à insérer dans le magazine en langue française de mai 1975 le papillon libellé en ces termes:

'A la suite d'une réclamation de la Société Mars Incorporated fabriquant des produits M & M'S, nous tenons à préciser que cette société est absolument étrangère à la publication de la photographie et du texte parus à la page 44 du présent numéro de mai 1975 faite à son insu et qu'elle désapprouve.'

Les pages 42 à 51 du n° 18 de l'édition française de Playboy reproduisent la photo de jeunes femmes uniquement vêtues d'une chemisette ou d'un maillot en coton sous le titre 'T Shirt Fans,' des porte-maillots, prenons enfin la défense'.

La photo reprochée est celle d'une femme noire les jambes écartées et les mains aux hanches le haut du corps couvert d'un 'shirt' brun qui porte sur la poitrine en grandes lettres blanches la marque des demanderesse M & M'S, qui désigne des bonbons à base de chocolat.

Les demanderesse utilisent la formule publicitaire suivante: 'Fond dans la bouche pas dans la main'.

Playboy accompagne la photo de la porteuse du shirt décrit du texte qui suit et s'empare de la formule en lui faisant évidemment dire ce qu'elle ne prévoyait pas 'comme disait l'écrivain Scott Fitzgerald: Les riches ne sont pas comme vous et moi'. 'Une fille porteuse d'un seul T Shirt piqué de sequins sort elle aussi de l'ordinaire, et puis au moins on a du plaisir à jouer à pile ou face avec elle. M. and M'S ce sont des bonbons qui fondent dans la bouche, dans la main partout où on les met. S'ils ne fondent pas il faut aller vite voir le psychiatre'.

En l'espèce la personne photographiée tient la bouche ouverte, un bonbon sur le bout de la langue.

Le texte de l'édition anglaise est plus anodin en sa page 136: En voici la traduction: 'Comme F. Scott Fitzgerald l'a dit une fois: 'Les riches sont différents de nous'. C'est pourquoi ils peuvent s'en tirer en portant des T Shirts garnis de sequins et rien d'autre qu'un sourire comme la jeune héritière ci-dessus. Comme F. Scott Fitzgerald n'a pas dit une fois: 'M & M'S fondent dans la bouche, pas dans votre main'. Si la jeune fille dans le confortable T Shirt M and M'S (à droite) ne vous a pas fait fondre, de grâce tâtez votre pouls'.

Les demanderesse soutiennent que la photo de l'édition américaine et sa légende atteignent la marque protégée et sont visées par l'article 13 A 2 de la loi uniforme Benelux sur les marques de produits.

La diffusion en Belgique de cette publication dans laquelle les défenderesse feraient un emploi de ladite marque sans juste motif, causerait un préjudice aux titulaires de la marque.

II. La défense:

La première défenderesse décline notre compétence en soutenant que le juge de la cessation eût dû être saisi par application de la loi du 14 juillet 1971 sur les pratiques du commerce et de l'article 589 du Code Judiciaire.

Elle ajoute qu'en toute hypothèse nous serions incompétent car en l'espèce examinée, toute décision provisoire est impossible en raison de la nature particulière de la presse matière essentiellement périssable.

Elle argue enfin de ce que le droit des demanderesse n'est pas évident alors que la décision sollicitée causerait un préjudice disproportionné.

La première défenderesse plaide encore que le préjudice est nul, puisqu'aucune concurrence ne peut se concevoir entre un fabricant de friandises et les éditeur et distributeur d'un magazine érotique lu par un public qui ne s'offusque pas d'une photographie qui constitue une publicité énorme, gratuite, inespérée en faveur des demanderesse.

III. La compétence:

La demande en référé ne se fonde pas sur les articles 17, 20, 22, 24 à 34, 35, 44 à 48, 51, 53 et 54 de la loi du 14 juillet 1971 sur les pratiques du commerce.

Le juge de la cessation constate l'existence des actes réprimés et prévus par les articles susvisés. Il ordonne qu'ils cessent.

La loi uniforme sur les marques de produits publiée par le Moniteur Belge du 14 octobre 1969 instaure une marque unique pour le Benelux et régit la protection de cette marque.

Le bureau Benelux des marques de La Haye a enregistré la marque M & M'S.

Dès lors les demanderesse sont habilitées pour réclamer la protection de la loi uniforme.

Toutes les parties sont commerçantes. Le tribunal de commerce est compétent (article 573 du Code Judiciaire, Antoine Braun, Précis des marques de produits, p. 315) et partant le président du tribunal l'est par application de l'article 584 deuxième alinéa du Code Judiciaire.

IV. Le provisoire:

L'urgence est à ce point manifeste que la première défenderesse paradoxalement l'invoque pour aboutir à l'impossibilité à statuer au provisoire en matière de presse.

L'article 1039 du Code Judiciaire rappelle qu'une ordonnance sur référé ne porte pas préjudice au principal.

Il ne restreint pas la compétence présidentielle mais signifie que le juge du fond qui statuera le cas échéant après l'ordonnance du référé n'est en aucune manière tenu par le dispositif de l'ordonnance (Professeur Meijers, Het Kort Geding, p. 37, al. 2).

Le juge des référés remédie sur le champ à un dommage qui irait en s'aggravant, si le Président n'intervenait pas, ou prévient un préjudice irréparable imminent.

Un excès de prudence de sa part aurait pour conséquence un mal plus grand que celui auquel il est appelé à porter remède.

On ne saurait soutenir que le Président n'a, dans aucun cas, qualité pour prescrire à titre provisoire une mesure de nature à causer peut être à l'une des parties un dommage irréparable en fait (Cass. Française 17.2.1874, Sir. 1874, 1.2.45).

C'est une question d'opportunité résolue par une estimation équitable des intérêts en cause (Hoge Raad des Pays Bas, 8 février 1946 N.J. 1946, p. 166).

Provisoire ne veut pas dire temporaire et le juge des référés a la faculté de reconnaître ou de modifier une situation juridique sans que celle-ci soit évidente.

Il suffit qu'elle soit certaine et conforme au droit.

V. L'article 13 A 2 de la loi uniforme Benelux et son inapplicabilité à l'espèce jugée:

Cette disposition prévoit que le droit exclusif à la marque permet au titulaire de s'opposer à 'tout autre emploi qui, dans la vie des affaires et sans juste motif, sera fait de la marque ou d'un signe ressemblant en des conditions susceptibles de causer un préjudice au titulaire de la marque'.

Vie des affaires, juste motif, préjudice, doivent dès lors se vérifier.

L'exposé des motifs de la convention et de la loi uniforme retient que le titulaire ne pourra interdire l'emploi de la marque par exemple dans des dictionnaires ou des ouvrages scientifiques et que le tribunal disposera d'un large pouvoir d'appréciation des faits qui constituent une atteinte réelle et injustifiée au droit de marque (op. cit. p. 562).

Playboy n'a pas employé la marque dans la vie des affaires.

Des shirts distribués aux Etats-Unis par la seconde défenderesse servent sans doute de partie de vêtement à de jeunes acheteurs des friandises M & M'S.

Il se trouve que la formule publicitaire des demandereses devient aisément érotique dans un contexte adéquat.

Il est certain que si la photo incriminée n'est pas contraire aux bonnes mœurs (Cour d'Appel 14e Ch., 27 mars 1970 en cause Ministère public c/ Jacques Fumemont) l'immense majorité des consommateurs de tous âges des bonbons M & M'S ne lisent pas Playboy.

Ses lecteurs qui se donnent bonne conscience en y lisant des articles et des interviews qui n'ont rien de léger, y recherchent aussi des satisfactions que la vie normale en société ne leur procure pas. Y retrouvant la marque des demanderesses, ils ne pourront que mémoriser cette dénomination de façon inhabituelle.

Bref Playboy sera à ajouter pour l'interprétation de l'article 13 A 2 aux ouvrages scientifiques et aux dictionnaires dont l'énumération n'est pas limitative puisqu'aussi bien l'emploi de la marque ne s'est pas produit dans la vie des affaires.

L'on n'aperçoit pas l'emploi sans juste motif ni précisément 'l'affaiblissement du pouvoir attractif d'une marque célèbre' (op. cit. p. 221) qui en découlerait.

Cet affaiblissement ne s'étant pas produit, il n'existe aucune dilution de la marque dans le grand public et l'emploi de la marque ne peut avoir occasionné un préjudice aux demanderesses qui ne tentent même pas de prouver quoi que ce soit à ce sujet.

Il n'est pas exclu que la photo ait éveillé l'appétit pur et simple des lecteurs de Playboy et partant la décision de s'approvisionner ou de se réapprovisionner en friandises M and M'S.

Cette publicité non voulue par les demanderesses n'est pas du meilleur goût mais elle ne les indigne plus puisqu'elles cantonnent leurs exigences à l'insertion d'un papillon (tout à fait inefficace si l'on a sous les yeux leurs exigences primitives), dans l'édition française de Playboy en mai 1975.

Par ces motifs:

Nous, O. BONBLED, Vice-Président au Tribunal de Commerce de Bruxelles, siégeant à l'audience publique des référés, au Palais de Justice, en remplacement du Président, légitimement empêché, assisté de Gh. Vanderstappen, greffier,

Disons qu'il n'y a pas lieu à référé et rejetons la demande,

Condamnons les demanderesses aux dépens, liquidés à leur égard à *trois mille trois cent septante cinq francs* et à l'égard de la première défenderesse à *mille cinq cents francs* et à l'égard de la seconde défenderesse à *mille cinq cents francs*. Enz.

Nr 3. Arrondissementsrechtbank te Amsterdam, Eerste Kamer A, 15 juni 1976.

(Super Groot Puzzlewoordenboek)

Art. 1 Auteurswet en art. 1401 Burgerlijk Wetboek.

Berekening schade tengevolge van schending van auteursrecht – plagiaat – door het in de handel brengen van een 'Super Groot Puzzlewoordenboek', waarvan de inhoud voor een groot deel is overgeschreven van de door Luitingh uitgegeven '250.000 Puzzlewoorden'.

Art. 28, lid 1 Auteurswet.

De rechtbank verbiedt verdere publikatie en beveelt de vernietiging van in beslag genomen exemplaren en te dien einde afgifte aan eisers.

Na een mislukte poging tot schikken beveelt zij getuigenbewijs en benoemt zij deskundigen, die haar moeten voorlichten omtrent de geleden schade door eisers.

Bij eindvonnis wordt de schuldvraag beantwoord en de schade berekend (materiële en immateriële).

1. Uitgeverij Luitingh N.V. te Laren (N.H.) en

2. Dr H. J. Verkuyll te Amsterdam,

eisers, procureur Mr Th. Limperg,

tegen

1. de vennootschap onder de firma De Gooise Uitgeverij te Soest,

2. R. H. J. Spijkstra te Huizen,

3. J. A. Spijkstra te Hilversum en

4. M. van den Brakel te Soest,

gedaagden, procureur Mr E. W. van Slooten,

5. E. J. Baas-Harmelink te Hilversum, procureur eerst Mr E. W. van Slooten, later Mr P. M. Veldkamp.

a) Eerste tussenvonnis, van 1 mei 1973. (Mrs J. van der Esch, J. K. Franx en W. N. Wesseling-De Haan.)

De Rechtbank, enz.

Overwegende in rechte:

Na wijziging van de eis bij repliek, en nadat gedaagden bij dupliek hun verweer, voorzover betreffend schending van het door eisers gestelde auteursrecht, hadden laten varen, strekt de vordering sub 2 tot vergoeding van de schade door die schending geleden, waardoor thans hoofdelijke veroordeling van gedaagden wordt gevorderd tot betaling:

a. ten titel van vergoeding van materiële schade en kosten	
aan eiseres Luitingh	f 106.140,42
aan eiser Dr Verkuyll	f 35.912,—
	f 142.052,42
b. ten titel van vergoeding van immateriële schade	
aan eiseres Luitingh	f 30.000,—
aan eiser Dr Verkuyll	f 20.000,—
	f 50.000,—

of zoveel minder als de Rechtbank in goede justitie oordelende redelijk zal voorkomen.

De in de oorspronkelijke eis vervatte vorderingen tot veroordeling van gedaagden tot staking en niet-hervatting van de gewraakte uitgave op verbeurte van een dwangsom, tot van waarde verklaring van bovenvermeld beslag, tot vernietiging der in beslag genomen exemplaren cum annexis, en tot kostenveroordeling, zijn gehandhaafd. Een aanvankelijk te Rotterdam gelegd beslag blijkt inmiddels te zijn opgeheven; nadat gedaagden dit hadden medegedeeld, hebben eisers bij hun eis tot van waarde-verklaring in zoverre niet volhard.

Het door gedaagden, eensluidend, gehandhaafde verweer betreft alleen de schadeberekening, zoals boven in het kort weergegeven. Hieromtrent stellen gedaagden de

volgende punten, waaromtrent het nader volgende wordt overwogen en beslist.

Ten aanzien van de Uitgeverij Luitingh N.V.:

1. Gedaagde sub 1 (De Gooische Uitgeverij) en haar firmanten stellen, dat zij van het gepleegde plagiaat eerst op de hoogte zijn gekomen toen reeds 12.000 exemplaren waren verkocht, zodat zij voor deze exemplaren niet schadeplichtig zijn geworden. Bovendien zouden de verkochte exemplaren wat druk- en bindwerk betreft ondeugdelijk zijn, zodat deze gedaagden tot geen enkele schadevergoeding gehouden zijn.

2. Waar het uitgeven van puzzelwoordenboeken in het algemeen niet verboden is en iedere nieuwe uitgave op dit gebied (waarvan er reeds meerdere zijn) concurrentie aan de uitgevers van reeds bestaande werken aandoet, is het voor eiseres sub 1 irrelevant dat een dergelijke nieuwe uitgave door plagiaat is tot stand gekomen.

3. De nieuwe uitgave betekent voor de reeds bestaande uitgaven op dit gebied nog geen vermindering van de omzet, daar zij tevens in het algemeen reclame maakt en behoeften bij het publiek schept.

4. Bovendien hebben eisers door de gevoerde korte gedingen publiciteit gehad en daarvan voordeel genoten.

5. Gedaagden betwisten de schadecalculatie als vervat in alinea 4 van de repliek.

6. Eiseres sub 1 lijdt als drukker-uitgever geen immateriële schade en de aantasting van haar debiet is, gezien de vrije concurrentie, geen grond voor schadevergoeding.

Ten aanzien van dr H. J. Verkuyl:

7. Behalve hetgeen onder bovenstaande punten is gesteld en ook voor de door plagiaat getroffen schrijver geldt, kan niet gezegd worden dat deze royalties derft door de uitgave van Supergroot Puzzelwoordenboek, zodat het dan ook niet aangaat dit — voor de berekening van zijn schade — als werk van dr Verkuyl aan te merken.

8. De royalties voor genoemd boek zouden slechts 50 cents per exemplaar bedragen; het gaat niet aan bij wijze van boete een hoger bedrag te eisen.

9. Extra werk voor de vaststelling van het plagiaat zou nauwelijks nodig zijn geweest, terwijl ook de behandelingen van het kort geding in twee instanties niet voor de schadeberekening in aanmerking komt.

Alvorens tot behandeling van de schadevergoeding (petitum sub 2) over te gaan acht de rechtbank termen aanwezig een comparitie van partijen te gelasten ten einde op dit punt een minnelijke schikking te beproeven. Zij behoudt zich voor, te zijner tijd zo nodig deskundigen te benoemen ten einde omtrent de geleden schade voorlichting te verschaffen, waartoe partijen verzocht wordt zich uit te laten of zij één of drie deskundigen wensen en of zij (een) bepaalde deskundige(n) zouden willen zien benoemd.

De vorderingen, genoemd onder 1, 3 en 4 van het petitum zijn voor onmiddellijke toewijzing vatbaar, in voege als hieronder te vermelden.

Rechtdoende:

I. Veroordeelt de gedaagden 1 t/m 5 om het veeelvoudigen, openbaar maken en in het verkeer brengen van Super-groot puzzelwoordenboek onverwijld te staken en niet meer te hervatten, zulks op verbeurte aan elk van de eisers van een dwangsom van f 10.000,— (tien duizend gulden) voor elk geval van niet-nakoming of overtreding van deze veroordeling.

II. Beveelt dat de in beslag genomen exemplaren zullen worden vernietigd en onbruikbaar gemaakt en te dien einde door de gedaagden sub 1, 2, 3 en 4 (ieder voor wat betreft de onder hen als bezitter/houder in beslag genomen exemplaren) aan eisers zullen worden afgegeven, en beveelt de aangestelde bewaarder de afgifte, en dat de vernietiging der exemplaren zal geschieden, op kosten van gedaagden, door een papier-destructiebedrijf.

III. Bepaalt dat dit vonnis tot zover zal zijn uitvoerbaar bij voorraad.

IV. Verklaart bovenvermeld beslag van waarde.

V. Gelast partijen, desgewenst vertegenwoordigd door hun, tot het treffen van een schikking gemachtigde, procureurs daartoe te verschijnen voor mr J. van der Esch, ten deze tot rechter-commissaris benoemd, die tot die handeling zal overgaan op vrijdag 15 juni 1973 te 9.30 uur in een der zalen van het Paleis van Justitie, alhier.

Houdt iedere verdere beslissing aan. Enz.

b) Tweede tussenvonnis, van 21 mei 1974.

(Mrs J. H. Kroesen, voorzitter, H. baron van Imhoff, rechter en L. Wichers Hoeth, rechter plv.)

De Rechtbank, enz.

Overwegende ten aanzien van het Recht:

De bij voormeld tussenvonnis bevolen comparitie tot het beproeven van een minnelijke schikking ten aanzien van de door Luitingh en Verkuyl geëiste schadevergoeding heeft geen resultaat opgeleverd, mede doordat partijen van principieel verschillende uitgangspunten voor de schadeberekening uitgaan, zoals in de aan het tussenvonnis voorafgaande conclusies tot uiting gebracht.

De rechtbank kan thans dus overgaan tot onderzoek van de schadevordering.

Als tussen partijen en mitsdien ten processe vaststaand kan gelden:

— dat de gedaagde vennootschap onder de firma DE GOOISCHE UITGEVERIJ (in het tussenvonnis aangeduid als gedaagde sub 1 met als haar vennoten gedaagden 2, 3 en 4) heeft uitgegeven 20.000 exemplaren van het in geding zijnde 'Super Groot Puzzelwoordenboek';

— dat de bruto-opbrengst (publieksverkooprijks) van deze uitgave bedroeg f 16,90 per (verkochte) exemplaar;

— dat 71 exemplaren door beslag onder de Gooische zijn getroffen en niet zijn verkocht;

De principieel verschillende uitgangspunten betreffen voornamelijk de vraag naar welke maatstaven de door Luitingh en Verkuyl gestelde materiële schade moet worden beoordeeld alsmede, wat de Gooische betreft, of en in hoeverre haar schuld treft aan de onrechtmatige uitgave van het Super Groot Puzzelwoordenboek.

Maatstaven voor schadevergoeding.

Luitingh gaat uit van de hypothese dat het S.G.P. een uitgave van Luitingh-Verkuyl had kunnen en behoren te zijn, omdat daarin in verregaande mate materiaal is verwerkt waarop Luitingh auteursrecht heeft, ontleend aan de maker Verkuyl. Vanuit deze veronderstelling betekent zij haar materiële schade naar de winst die zij met het S.G.P. had kunnen maken, wanneer zij zelve dit boek zou hebben uitgegeven.

Dit uitgangspunt acht de rechtbank ondeugdelijk, omdat nu eenmaal Luitingh het S.G.P. van de Gooische niet heeft geproduceerd en niet heeft uitgegeven. Een schadevergoeding die op deze veronderstelling is gebaseerd, houdt te weinig verband met wat redelijkerwijs te verwachten is, dan dat zij de werkelijkheid genoegzaam zou kunnen benaderen.

De Gooische meent dat, zo zij al schadeplichtig mocht zijn, hooguit als maatstaf voor door Luitingh geleden winstderving kan gelden eventuele vermindering van omzet van Luitinghs eigen uitgave '250.000 Puzzelwoorden' als gevolg van de uitgave van S.G.P. Ook dit uitgangspunt komt de rechtbank in casu niet juist voor, omdat de wisselwerking van vraag en aanbod op de puzzelwoordenboeken-markt en de gevolgen van het verschijnen van S.G.P. op de omzet van Luitinghs eigen uitgave praktisch onmeetbaar zijn.

Met verwerping van beiderzijds geponeerde uitgangspunten stelt de rechtbank voorop, dat de onrechtmatige uitgave van het S.G.P. naar ervaringsregelen schade heeft berokkend aan Luitingh en Verkuyl. Deze schade is niet

ontstaan doordat de Gooische haar puzzelboek heeft geproduceerd (waaronder te verstaan: het (door gedaagde Baas) laten schrijven, het zetten, drukken, inbinden), maar doordat de Gooische dit boek heeft uitgegeven.

Hiervan uitgaande neemt de rechtbank als maatstaf voor Luitinghs schade aan de winst die Luitingh had kunnen maken, indien niet de Gooische maar zij zelf het S.G.P. zoals dit door de Gooische is geproduceerd, zou hebben uitgegeven. Bij toepassing van deze maatstaf zullen naar het oordeel der rechtbank de navolgende factoren in aanmerking moeten worden genomen: het aantal door de Gooische verkochte, niet geretourneerde exemplaren, de bruto verkoopprijs van f 16,90 per exemplaar, de op deze prijs drukkende verkoopkosten, die Luitingh zou hebben moeten dragen en de kostprijs (exclusief royalties) van de Gooische. Bij gebreke van voldoende gegevens daaromtrent zal een deskundig onderzoek nodig zijn, teneinde met inachtneming van het hiervoor overwogene de door Luitingh gederfde winst vast te stellen.

Voorzover van de verkochte exemplaren een aantal wegens ondeugdelijke uitvoering aan de Gooische is geretourneerd, komen anders dan door Luitingh na comparitie betoogd, voor de berekening van Luitinghs winstderving deze, geretourneerde exemplaren niet in aanmerking. Als door de Gooische verkochte exemplaren zullen dus voor de in geding zijnde schadeberekening slechts definitief door de Gooische afgezette, niet geretourneerde, exemplaren van S.G.P. in aanmerking komen.

De Gooische stelt bij conclusie na comparitie dat ruim 9.000 exemplaren van de totale oplaat van 20.000 wegens ondeugdelijkheid aan haar zijn teruggezonden. Nu Luitingh de juistheid van deze opgave in twijfel stelt, zal dit punt in het hiervoor genoemde onderzoek moeten worden betrokken.

De schuldvraag.

Geen punt van geschil is dat gedaagde Baas als maker van het Super Groot Puzzelwoordenboek, die haar auteursrecht aan de Gooische heeft overgedragen, welbewust plagiaat heeft gepleegd door goeddeels klakkeloos over te nemen hetgeen eiser sub 2 Verkuyl aan intellectuele inbreng heeft gepresteerd aan Luitingh's uitgave van '250.000 Puzzelwoorden', terzake waarvan Verkuyl zijn auteursrecht heeft overgedragen aan Luitingh. Gedaagde Baas is dus ten volle aansprakelijk voor de door Luitingh en Verkuyl geleden schade.

Uit het hiervoor overwogene volgt dat de omvang van die schade nog niet is te begroten, zodat de beslissing omtrent het door gedaagde Baas te betalen bedrag moet worden aangehouden tot na het in het dictum te bevelen deskundigenonderzoek.

Gedaagde de Gooische en haar vennoten beroepen zich te hunner disculpatie op afwezigheid van schuld aan de onrechtmatige uitgave van het S.G.P., omdat zij niet zouden hebben geweten dat haar uitgave plagiaat was, en zij daarvan eerst kennis namen toen reeds 12.000 exemplaren waren verkocht.

Luitingh bestrijdt dit verweer. Na bij conclusie van eis (punt 16) reeds te hebben gesteld dat de Gooische c.s. kennelijk desbewust hebben gehandeld, mede gezien de omstandigheid dat de vennoot R. J. H. Spijkstra in dienst van Luitingh is geweest, stelt zij bij antwoord na comparitie onder punt 8 nader, dat gedaagden van den beginne af hebben geweten dat de geestelijke eigendom van eisers in overwegende mate is benut in Super Groot Puzzelwoordenboek en dat volgens haar inlichtingen gedaagden daarin zelf de hand hebben gehad.

Tegenover de ontkenning van de Gooische behoren Luitingh en Verkuyl te worden toegelaten tot het in het dictum te formuleren bewijs. De overige wren van de Gooische — in het tussenvonnis zakelijk weergegeven en door de Gooische na comparitie nader aangedrongen — komen de rechtbank onjuist voor waarbij zij het volgende in aanmerking neemt:

ad materiële schade Luitingh:

Hiervoor is reeds beslist dat de onrechtmatige uitgave van de Gooische naar ervaringsregelen schade aan Luitingh heeft berokkend en als maatstaven ter berekening van die schade is de rechtbank uitgegaan van de door Luitingh gederfde winst op basis van de kostprijs van de Gooische per verkocht exemplaar.

Het argument van de Gooische dat haar uitgave niet gelijkwaardig of in uiterlijk gelijk is aan Luitinghs uitgave, doet voor de schadeberekening niet ter zake, evenmin als de vraag of de uitgave van de Gooische een minderomzet van Luitingh te weeg heeft gebracht.

ad immateriële schade Luitingh:

Het enkele feit der aantasting door de Gooische van Luitinghs auteursrecht acht de rechtbank voldoende om aan te nemen, dat daardoor ideële schade aan Luitingh is toegebracht. De door Luitingh in dit verband genoemde factoren (replik punt 5) als tijd en personeelskosten besteed aan de vaststelling van het plagiaat en de daaruit voortgevloeide procedures zijn van materiële aard en komen niet als elementen voor vergoeding van onstoffelijke schade in aanmerking.

De rechtbank begroot ex aequo bono de aan Luitingh te vergoeden immateriële schade op f 1.000,—.

ad materiële schade van de auteur Verkuyl:

De door de rechtbank aangelegde maatstaf voor de schadeberekening met betrekking tot de uitgever Luitingh brengt mede, dat Verkuyl geacht wordt royalties te hebben gederfd over het aantal verkochte exemplaren van het S.G.P.

De gederfde royalties dienen te worden berekend met inachtneming van hetgeen daaromtrent in artikel 4 van het tussen Luitingh en Verkuyl dd. 25 juni 1969 gesloten contract is bepaald.

Het verweer van de Gooische dat haar S.G.P. slechts gedeeltelijk plagiaat van Verkuyls arbeid is, ziet eraan voorbij dat de royalties niet in rechtstreeks verband staan tot de hoeveelheid door Verkuyl gepresteerde arbeid, maar tot de verkoop van het resultaat van die arbeid. Nu de rechtbank het door de Gooische verkocht aantal exemplaren als maatstaf voor de schadeberekening heeft genomen, doet niet ter zake of Verkuyls arbeid geheel of slechts voor een deel in de uitgave van de Gooische is overgenomen.

Met het oog op hetgeen hiervoor is overwogen zal de beslissing op dit punt moeten worden aangehouden.

ad immateriële schade van de auteur Verkuyl:

Op grond van artikel 27 van de Auteurswet komt aan Verkuyl vergoeding van immateriële schade toe. Van oordeel dat ten deze sprake is van een ergerlijk geval van plagiaat, begroot de rechtbank de door Verkuyl geleden ideële schade ex aequo et bono op f 7.500,—.

ad aansprakelijkheid van de gedaagden:

Hiervoor is reeds beslist dat gedaagde Baas ten volle aansprakelijk is voor de door haar schuld en onrechtmatig handelen aan Luitingh en Verkuyl toegebrachte schade.

De beslissing omtrent de vraag in hoeverre de Gooische en haar als zodanig hoofdelijk aansprakelijke vennoten, de gedaagden 2, 3 en 4, schuld hebben aan en bijgevolg eveneens aansprakelijk zijn voor die schade, wordt aangehouden tot na de daaromtrent te bevelen bewijsvoering.

Ter vaststelling van de hoegrootheid der schade behoeft de rechtbank deskundige voorlichting, waartoe, nu partijen te kennen hebben gegeven met benoeming van één deskundige genoegen te nemen, na te noemen deskundige zal worden benoemd.

Voor een hernieuwde comparitie van partijen acht de rechtbank in dit stadium van het geding geen termen aanwezig.

Het hiervoor overwogene leidt tot de navolgende beslissing;

Rechtsoeding:

Alvorens verder te beslissen:

1) Laat eisers toe te bewijzen feiten en omstandigheden waaruit kan blijken dat gedaagde de Gooische althans een of meer van haar vennoten reeds ten tijde van de uitgave van Super Groot Puzzelwoordenboek wisten of konden weten dat bij de samenstelling daarvan de inhoud van het omstreeks 1970 door Luitingh uitgegeven en door Verkuyl geschreven boek '250.000 Puzzelwoorden' door gedaagde sub 5 Baas was benut;

2) Bepaalt dat getuigen kunnen worden gehoord door het ten deze als rechter-commissaris benoemd lid der rechtbank mr J. H. Kroesen op vrijdag 21 juni 1974 te 09.30 uur in een der lokalen van het Gerechtsgebouw;

3) a. Beveelt een deskundig onderzoek omtrent de vragen:

— I. Hoeveel exemplaren van het Super Groot Puzzelwoordenboek zijn door gedaagde sub 1 de Gooische verkocht?

— II. Hoeveel zouden de gemiddelde verkoopkosten van Luitingh hebben bedragen bij een publieksverkoop prijs van f 16,90 per exemplaar?

— III. Hoeveel winst zou Luitingh hebben kunnen behalen, indien:

— zij aan de Gooische haar kostprijs van het S.G.P. zou hebben vergoed,

— eenzelfde aantal exemplaren zou hebben verkocht als de Gooische,

— een publieksverkoop prijs van f 16,90 zou hebben vastgesteld,

— aan eiser Verkuyl de volgens contract Luitingh/Verkuyl dd. 25 juni 1969 verschuldigde royalties zou hebben betaald.

IV. Geeft Uw onderzoek U aanleiding tot buiten de vraagpunten I, II en III liggende voor dit geding van belang zijnde opmerkingen en zo ja, welke?

b. Benoemt als deskundige professor A. B. Frielink, register-accountant, lid van de accountantsmaatschap van Dien & Co te Amsterdam (kantoor Fizeastraat no. 2), wonende te Amsterdam aan de Linnaeusparkweg no. 45;

c. Bepaalt dat de deskundige beëdigd zal worden — daartoe door eisers op te roepen — ter terechtzitting van deze rechtbank en kamer van dinsdag 18 juni 1974 te 09.30 uur;

d. Draagt de deskundige op een schriftelijk bericht in te leveren ter griffie dezer rechtbank;

e. Verstaat dat de deskundige alvorens zijn benoeming te aanvaarden, van eisers sub 1 (Luitingh) en van gedaagde sub 1 (de Gooische) storting van een voorschot voor honorarium en voorschotten zal kunnen verlangen, door ieder dezer partijen voor de helft te betalen;

f. Houdt de beslissing omtrent de vraag te wiens laste de aan het deskundig onderzoek verbonden kosten zullen komen, aan tot het te wijzen eindvonnis;

4) Sluit hoger beroep van dit vonnis uit tot dat van het te wijzen eindvonnis. Enz.

c) Eindvonnis van 15 juni 1976. (Mr J. H. Kroesen, voorzitter, Mr A. Oosterbaan, rechter en Mr L. Wichers Hoeth, rechter plv.)

De Rechtbank, enz.

Overwegende ten aanzien van het Recht:

1. De rechtbank neemt over en gedraagt zich naar hetgeen zij in genoemd interlocutoir vonnis in rechte heeft overwogen en beslist. Zij vindt geen aanleiding op enig onderdeel van haar in dat vonnis weergegeven standpunt terug te komen, zoals gedaagden 1 tot en met 4 in hun postinterlocutoire conclusie voorstaan.

de schuldvraag

2. Met betrekking tot de schuldvraag werden eisers toegelaten tot het bewijs van 'feiten en omstandigheden waaruit kan blijken, dat gedaagde de Gooische althans

een of meer van haar vennoten reeds ten tijde van de uitgave van Super Groot Puzzelwoordenboek wisten of konden weten, dat bij de samenstelling daarvan de inhoud van het omstreeks 1970 door Luitingh uitgegeven en door Verkuyl geschreven boek '250.000 Puzzelwoorden' door gedaagde sub 5 Baas was benut'.

Daarom treft is verklaard, zakelijk weergegeven, door de getuige Verduijn: volgens zijn opgave omstreeks het voorjaar 1972 als journalist verbonden aan het Nieuwsblad voor de boekhandel:

— dat de toenmalige firmant van de Gooische Rob Spijkstra (gedaagde sub 2) zich in het voorjaar 1972 tegenover hem, getuige, heeft uitgelaten in die zin dat er in het S.G.P. dingen waren ontleend aan andere puzzelwoordenboeken;

— dat kort nadien hij, getuige, van zijn vriend W. H. M. van den Hout vernam, dat diens zoon Paul het S.G.P. had gecorrigeerd en dat die Paul aan van den Hout Sr. had gezegd, dat hem bij het doen van de correcties was opgevallen, dat vele pagina's van de copij uit een bestaand boek gescheurde pagina's waren;

door de getuige W. H. M. van den Hout:

— dat hij destijds aan Rob Spijkstra, een der toenmalige firmanten van de Gooische, de naam van zijn in Leiden Nederlands studerende zoon Paul heeft genoemd aan wie Spijkstra mogelijk het corrigeren van drukproeven voor een puzzelwoordenboek kon opdragen;

— dat daarna de correctieopdracht door Rob Spijkstra aan zijn zoon Paul is verleend;

— dat Paul, hem, getuige, op zekere dag vroeg hoever eigenlijk het auteursrecht reikte, in welk verband Paul hem zei 'een hele smak' correctiewerk van de Gooische voor het S.G.P. te hebben en dat daarbij behalve getikte vellen, ook reeds gedrukte vellen bij waren;

— dat hij deze mededeling van Paul eens aan zijn vriend Verduijn heeft verteld;

— dat hij op een keer bij zijn zoon Paul langslopende om te kijken of deze wel opschoot met het correctiewerk en hem niet thuislopende, op diens bureau een grote hap papier heeft zien liggen en waarnaar dat tussen getikte vellen papier ook gedrukte boekpagina's lagen, behalve de drukproeven waarmee Paul kennelijk bezig was;

— dat hij zich niet heeft verdiept in de tekst van die door hem waargenomen gedrukte boekpagina's, maar aanneemt dat deze behoorden bij de kopij van het S.G.P.;

door de getuige van Laren, aan de zijde van de Gooische gehoord:

— dat hij, destijds van de Gooische opdracht heeft gekregen het door haar uit te geven Super Groot Puzzelwoordenboek (in 20.000 exemplaren) te drukken en het drukwerk geheel te verzorgen;

— dat hij het netwerk heeft uitbesteed aan de zetters 'Roth tekstverwerking';

— dat zijn eerste werkcontact bestond in de ontvangst van het manuscript voor S.G.P., hem door de Gooische toegezonden;

— dat dit manuscript (door hem betiteld als 'een verschrikkelijke rommel') was samengesteld uit een grote stapel vellen, gedeeltelijk geschreven blocnotevellen, gedeeltelijk getypte vellen, daartussendoor sterk vergeelde gedrukte boekpagina's, waarop met pen of ballpoint aangebrachte lijnen die naar de kantlijn waren gericht en daar van nummers voorzien die correspondeerden met zich tussen de boekpagina's in handschrift geschreven notities;

— dat hij niet weet hoeveel gedrukte boekpagina's tussen de overige manuscriptvellen verwerkt waren; dat de gedrukte boekpagina's wel sterk in de minderheid waren;

— dat hij die gedrukte pagina's heeft bekeken, waarbij het hem opviel, dat het formaat duidelijk afwijkend was van het formaat dat hij eerder voor drukwerk van de Gooische bezigde te weten 13½ x 21;

— dat het formaat van de boekpagina's daarvan zowel in lengte als breedte afweek;

— dat hij aan de tekst van die gedrukte boekpagina's zag dat deze kennelijk tot een puzzelwoordenboek behoord hadden;

— dat hij de inleidende besprekingen over de drukopdracht hoofdzakelijk met de heer van den Brakel (gedaagde sub 4) heeft gevoerd; doch daarover ook met Rob Spijkstra en een enkele keer met Jos Spijkstra (gedaagde sub 3) contact heeft gehad;

— dat het manuscript in gedeelten bij hem is gekomen per post, en gedeeltelijk ook in onderdelen die hem werden overhandigd door van den Brakel;

— dat hij, nadat de drukproef, na Roth's zetwerk, gecorrigeerd bij hem terugkwam, het geheel gedrukt heeft en daarna de drukproef met het manuscript aan de Gooische als opdrachtgever heeft doen toekomen, en dat hij naar hij waarschijnlijk acht, dit livig pakket persoonlijk aan iemand van de Gooische heeft overhandigd;

door de getuige Roth (eveneens aan de zijde van de Gooische naar voren gebracht):

— dat hij, naar hij meent omstreeks najaar 1971, door de drukker van Laren het zetwerk opgedragen kreeg voor het door de Gooische uit te geven Super Groot Puzzelwoordenboek;

— dat hij toen, naar zijn herinnering, van de drukker van Laren het manuscript in twee of drie gedeelten achtereenvolgens overhandigd heeft gekregen om het zetwerk te verrichten;

— dat het manuscript was samengesteld uit naar zijn schatting enige honderden getypte en deels in handschrift geschreven vellen, tussen welke vellen door gedrukte bladen zaten kennelijk afkomstig uit een boek;

— dat hij het aantal gedrukte bladen schat op 20 à 30; dat het vrij oude bladen leken, en dat op die boekbladen nummers waren aangegeven die corresponderden met nummers op tussengevoegde losse getikte en/of handgeschreven vellen papier;

— dat hij in verband met het werk verschillende malen telefonisch contact heeft gehad met de heren van den Brakel en Rob Spijkstra van de Gooische;

— dat de gedrukte boekbladen aan twee kanten bedrukt waren;

Op grond van de inhoud van de verklaringen van de getuigen Verduijn en van den Hout, deze in onderlinge samenhang beschouwd, en niet ontzenuwd, integendeel gesteund en versterkt door de bevindingen van de in tegenverhoor gehoorde getuigen van Laren en Roth, acht de rechtbank eisers geslaagd in het leveren van het van hen verlangde bewijs. Uit de bewijsvoering immers is komen vast te staan, dat de door gedaagde Baas voor de Gooische vervaardigde kopij ten dele was samengesteld uit gedrukte bladzijden afkomstig uit een ander puzzelwoordenboek en dat door of vanwege de Gooische deze aldus samengestelde kopij aan van den Hout's zoon Hans [Paul? Red.] is ter beschikking gesteld ter correctie van de drukproeven, vervaardigd door de contragetuige van Laren. In een eerder stadium heeft de Gooische, naar van Laren verklaarde, die kopij, door deze getuige als het manuscript aangeduid, aan hem verstrekt met de opdracht tot drukken.

Uit de bewezen omstandigheid dat de Gooische reeds in het voorbereidingsstadium van de door haar voorgenomen uitgave van het S.G.P. de aldus met bladen uit een ander boekwerk doorschoten kopij heeft afgegeven of doen afgeven aan de drukker en daarna met de drukproeven aan de corrector, impliceert dat de Gooische althans een of meer van haar vennoten wisten althans konden en dus behoorden te weten, dat de maakster Baas de bewuste gedrukte bladzijden in de door haar geschreven of getikte tekst had ingelast en aldus de inhoud dier bladzijden had benut. Niet in twijfel is gesteld en bijgevolg staat en processe vast dat de bewuste bladzijden deel uitmaakten van het omstreeks 1970 door Verkuyil geschreven en vervolgens door Luitingh uitgegeven '250.000 Puzzelwoorden'.

Hieruit volgt dat aan de Gooische en haar vennoten schuld aan de onrechtmatige uitgave van het S.G.P. is toe te rekenen. Zij zijn dus evenals gedaagde sub 5 Baas ten volle aansprakelijk voor de door Luitingh en Verkuyil geleden schade.

Schadeberekening.

3. Zoals in het vonnis van 21 mei 1974 werd overwogen, neemt de rechtbank als maatstaf voor Luitinghs schade aan de winst die Luitingh had kunnen maken, indien niet de Gooische maar zij zelf het S.G.P., zoals dit door de Gooische is geproduceerd, zou hebben uitgegeven. In verband hiermede is bij gemeld vonnis aan de daarin benoemde deskundige verzocht een onderzoek in te stellen omtrent de in het vonnis vermelde vragen, waar naar ten deze wordt verwezen evenals naar de berede-nerde beantwoording daarvan in het deskundigen-rapport, waarvan de inhoud als hierin gevoegd geldt.

4. Omtrent het door de Gooische verkochte aantal exemplaren van het S.G.P. heeft de deskundige gerapporteerd dat door de Gooische tot en met oktober 1974 netto ten minste 15.518 exemplaren en ten hoogste 18.975 exemplaren zijn verkocht. Eerstgenoemd aantal heeft de deskundige ontleend aan de in de administratie van de Gooische aangetroffen kopie-facturen en kopie-creditnota's, laatstgenoemd aantal is gevonden door het aantal aanwezig bevonden exemplaren af te trekken van de totale oplage van 20.000 exemplaren. De deskundige heeft in dit verband opgemerkt dat de administratie van de Gooische — althans het deel daarvan dat hem is getoond — niet een in zich zelf sluitend geheel vormde, zodat de aansluitingen van kwantitatieve gegevens aan financiële gegevens niet tot stand kon worden gebracht. Nu het juiste aantal verkochte exemplaren niet met zekerheid uit de administratie van de Gooische kan worden afgeleid, zal de rechtbank dit aantal ex aequo et bono begroten en op 18.000 stellen, daarbij mede rekening houdende met de mogelijkheid dat een aantal exemplaren door de Gooische is vernietigd.

5. De gemiddelde verkoopkosten van Luitingh, waaronder zijn te verstaan de grossiers- en boekhandelskorting, de omzetbelasting, de verzendkosten en de kosten van reclame en verkoopbevordering, zijn door de deskundige berekend op 50% van de particuliere verkoopprijs, welke conclusie de rechtbank overneemt en tot de hare maakt.

6. De winst die Luitingh zou hebben kunnen maken is door de deskundige becijferd op f 85.300,— indien 18.975 exemplaren zijn verkocht en op f 70.900,— indien 15.518 exemplaren zijn verkocht. De deskundige heeft echter geen inzicht verschaft omtrent de wijze waarop deze uitkomsten zijn verkregen. Bovendien blijkt uit het rapport dat de deskundige bij zijn berekening ten onrechte de kostprijs van Luitingh in aanmerking heeft genomen in plaats van die van de Gooische, zoals de rechtbank blijkens het vonnis van 24 mei 1974 voor ogen stond. De rechtbank kan derhalve op dit punt de conclusies van de deskundige niet zonder meer volgen.

7. Ten aanzien van de kostprijs van de Gooische overweegt de rechtbank dat Luitingh bij repliek heeft gesteld dat de produktiekosten voor haar f 43.187,58 zouden zijn geweest. De Gooische heeft hierop slechts gereageerd met de stelling dat de drukkosten aanmerkelijk meer dan genoemd bedrag hebben bedragen. Nu de Gooische haar produktiekosten uiteraard exact kan opgeven, ziet de rechtbank in de omstandigheid dat zij hierover geheel heeft gezwegen, voldoende grond om de enkele opmerking dat het door Luitingh genoemde bedrag aanmerkelijk meer is geweest, als een onvoldoende gemotiveerde ontkenning te beschouwen. Niet is gesteld of gebleken dat die kosten voor de Gooische in aanmerkelijke mate zouden afwijken van die voor Luitingh genoemde bedrag als de produktiekosten van de Gooische als aanvaardbaar uitgangspunt aannemen.

8. Met inachtneming van het vorenoverwogene zou de winst van Luitingh hebben bedragen:
 Opbrengst 18.000 x f 16,90 = f 304.200,-
 af: 50% verkoopkosten f 152.100,-
 produktiekosten f 43.188,-
 f 195.288,-
 f 108.912,-

Dit bedrag dient nog verminderd te worden met de royalties die Luitingh en Verkuyt verschuldigd zou zijn geweest. Deze royalties belopen 10% over de eerste 15.000 exemplaren en 12½% daarna, te berekenen over de particuliere verkoopprijs verminderd met de omzetbelasting en de kosten van de band. De rechtbank stelt deze aftrekpost ex aequo et bono op f 2,- per verkocht exemplaar. De verschuldigde royalties zouden dan zijn geweest

15.000 x f 1,49 = f 22.350,-
 3.000 x f 1,8625 = f 5.587,50
 f 27.937,50

Luitingh's winst zou derhalve hebben bedragen f 108.912,- min f 27.937,50 = f 80.974,50.

9. De rechtbank is op grond van het vorenoverwogene van oordeel dat de winst die Luitingh had kunnen maken ex aequo et bono te stellen is op rond f 81.000,- en dat derhalve Luitingh's schade op dit bedrag gesteld dient te worden.

10. Uit het voorafgaande volgt tevens dat Verkuyt een som van f 27.937,50 af te ronden op f 27.940,- aan royalties heeft gederfd en tot dit bedrag schade heeft geleden.

11. Met inachtneming van de bedragen die in het vonnis van 21 mei 1974 zijn genoemd als aan Luitingh respectievelijk Verkuyt toe te kennen vergoeding wegens immateriële schade zijn gedaagden dus gehouden tot vergoeding aan Luitingh van f 82.000,- (materiële schade

f 81.000,-, immateriële schade f 1.000,-) en aan Verkuyt f 35.440,- (materiële schade f 27.940,- en immateriële schade f 7.500,-).

12. Voor een hoofdelijke veroordeling van gedaagde sub 5 Baas naast de als hoofdelijk aansprakelijk gedaagden sub 2, 3 en 4 als (destijds) vennoten van gedaagde sub 1 de Gooise, biedt de wet geen grondslag.

13. Met inachtneming voorts van de reeds in het eerstgewezen vonnis van 1 mei 1973 uitgesproken veroordeling van gedaagden met betrekking tot het bij dagvaarding onder punten 1, 3, en 4 gevorderde, leidt het hiervooroverwogene tot de navolgende beslissing:

Rechtdoende:

a) Veroordeelt gedaagden — wat de gedaagden sub 1, 2, 3 en 4 aangaat hoofdelijk, en wat alle gedaagden aangaat in diër voege dat betaling door de een de anderen bevrijdt, — tot betaling aan eiseres sub 1 (Luitingh N.V.) van een bedrag van f 82.000,- (TWEË EN TACHTIG DUIZEND GULDEN) vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf de dag der dagvaarding zijnde 23 februari 1972, tot de dag der voldoening en aan eiser sub 2 (Verkuyt) van een bedrag van f 35.440,- (VIJF EN DERTIG DUIZEND VIER HONDERD VEERTIG GULDEN) vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf 23 februari 1972 tot de dag der voldoening;

b) Verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad;

c) Bepaalt dat de op het deskundigenonderzoek gevallen kosten komen ten laste van gedaagden;

d) Verwijst gedaagden in de kosten van het geding tot aan deze uitspraak aan de zijde van eisers begroot op f 10.000,- (tien duizend gulden) waaronder begrepen de beslagkosten en de op f 1.160,- (een duizend een honderd zestig gulden) begrote en door eisers voorgesloten kosten van het deskundigenonderzoek;

e) Wijst af het meer of anders gevorderde. Enz.

Mededelingen

Octrooipublikaties, in de bibliotheek van de Octrooiraad aanwezig op 31 december 1977.

De Nederlandse Octrooiraad verleent octrooien voor nieuwe uitvindingen en onderzoekt de octrooiaanvragen op nieuwheid en uitvindingsgehalte.

Met het oog hierop worden de voornaamste technische publikaties die er in de gehele wereld verschijnen, verzameld en geordend. Daardoor kan de industrie zich op ieder gewenst ogenblik op de hoogte stellen van de nieuwste ontwikkeling op elk gebied van de techniek. De Octrooiraad zelf heeft alleen tot taak bij het nieuwheidsonderzoek van octrooiaanvragen inlichtingen te geven over hetgeen bekend is. Daarnaast kan de industrie een onderzoek in het technische documentatiemateriaal van de Octrooiraad doen instellen door de Octrooi-Informatiedienst voorheen NIDER of door het Europese Octrooibureau. ¹⁾ De Octrooi-Informatiedienst is gevestigd aan de Patentlaan 2 te 2280 HV Rijswijk (Z.H.) (telefoonnummer (070) 90 78 58, toestel 2635). Het Europese Octrooibureau is o.a. eveneens gevestigd aan de Patentlaan 2 te 2280 HV Rijswijk (Z.H.) (postbus 5021 en telefoonnummer (070) 90 67 89). De Octrooiraad ontvangt door ruil en aankoop een grote hoeveelheid octrooipublikaties en andere technische literatuur.

Hier volgt een opgave van de octrooipublikaties, die op 31 december 1977 aanwezig waren in de bibliotheek van de Octrooiraad, Patentlaan 2 te 2280 HV Rijswijk (Z.H.), telefoonnummer (070) 90 76 16.

	Eerste aanwezige nr	Laatste ontvangen nr
Australië		
Octrooien . .	1 (1904)	483.460
Aanvragen . .	26.703 (1963)	64.807 (1974) ⁴⁾
België	493.079 (1950)	573.100 (1958) ²⁾
	620.001	770.600 ²⁾
	801.644	857.342 ²⁾
Bondsrepubliek Duitsland		
Patente	1 (1877)	978.059
Auslegeschriften . . .	1.000.001 (1957)	2.703.942 ⁴⁾
Offenlegungschriften . . .	1.400.001 (1968)	2.716.312 ⁴⁾
Bulgarije	1 (1961)	20.747
Canada	453.746 (1949)	1.021.500

	Eerste aanwezige nr	Laatste ontvangen nr
Denemarken		
Octrooien . .	1 (1895)	110.249 (1974)
Aanvragen . .	111.001 (1968)	135.920
Duitse Demo- kratische Rep.		
Patente	1 (1952)	128.577
Finland		
Octrooien . .	19.872 (1944)	50.191 (1975)
Aanvragen . .	40.001 (1968)	52.967
Frankrijk		
Brevets	1 (1791)	302.562 (1900)
	317.502 (1902)	1.605.489 (1976)
Additions . .	1 (1902)	96.666 (1976)
Médicaments .	1 (1961)	8.483 (1973)
Médicaments additions . . .	1 (1961)	353 (1972)
Demandes de brevet . . .	2.000.001 (1970)	2.342.483
Gr.-Brittannië .	1 (1617)	1.493.200
Hongarije . . .	55.389 (1911)	169.710
Ierland	10.001 (1929)	37.742
India	73.093 (1963)	139.136 ³⁾
Italië	158.965 (1926)	785.000 (1967) ³⁾
Japan		
Octrooien . .	174.801 (27.2.1948)	867.000
Aanvragen . .	1 (1950)	40.720 (1977)
„ (Til.) . .	1 (1971)	122.100 (1977)
Modellen . . .	361.101 (3-10-1949)	1.184.000
Aanvragen . .	1 (1950)	45.120 (1977)
„ (Til.) . .	1 (1971)	135.000 (1977)
Luxemburg . .	27.767 (1945)	77.573
Nederland		
Octrooien . .	1 (1913)	114.127 (1973)
	120.001	154.089 ⁴⁾
Aanvragen . .	1 (1912)	303.059 (1963) ⁴⁾
	6.400.001 (1964)	7.707.169 (1977) ⁴⁾
Noorwegen		
Octrooien . .	8.624 (1901)	136.778
Aanvragen . .	115.001 (1968)	135.083
Oostenrijk . . .	1 (1899)	338.650
Polen	1 (1924)	94.663
Roemenië . . .	40.380 (1957)	64.227
Sovjet-Unie . .	1 (1897)	26.525 (1914) ³⁾
	64.532 (1945)	560.525
Tsj.-Slowakije .	1 (1919)	170.200
Ver. St. v. Am.		
Patents	1.326.899 (1920)	4.056.850 ⁵⁾
Aanvragen . .	B 23.046 (1975)	B 848.336 (1976) ⁴⁾
Aanvragen . .	T 859.001 (1959)	T 961.009
Reissues . . .	14.785 (1920)	29.381 ⁶⁾
Plants	1 (1931)	4.094
Zweden		
Octrooien . .	1 (1885)	227.865 (1976)
Aanvragen . .	300.001 (1968)	397.765
Zwitserland		
Aanvragen . .	20.576 (1955)	16.333 (1976) ⁴⁾
Octrooien . .	1 (1888)	593.080

Toegankelijkheid van systematisch ingedeelde octrooi- publikaties voor het publiek?

Ir J.J. Hillen heeft in het *Bijblad I.E.* van juni/juli 1977, blz. 177/8 een mededeling onder bovenstaande titel gepubliceerd. Hierin gelieve men de volgende verbeteringen aan te brengen:
vijfde alinea, regel 4: 'het verder nemen' lees: 'verder het nemen' en
vijfde alinea, regels 10-11: 'gewaarbord' lees: 'niet gewaarborgd'.

Official Journal of the European Patent Office.

The first issue of the *Official Journal of the European Patent Office* will appear in December 1977. The contents will include an announcement concerning the filing of patent applications and the fields of technology in which it is hoped to accept patent applications from 1 Juni 1978 and from 1 December 1978, an organigram of the European Patent Organisation, the rules relating to fees and amendments to the Implementing Regulations. Single copies will cost DM 10.- (within Europe) and DM 12.- (overseas) including postage.

The second issue of the *Official Journal of the European Patent Office* will appear in January 1978. It will contain the first list of professional representatives (Article 163 European Patent Convention), the provisions adopted by the Administrative Council under Article 134 (8) EPC and the forms for authorisations and general authorisations (Rule 101 EPC). Single copies will cost DM 16.- (within Europe) and DM 19.- (overseas) including postage.

These two issues can be ordered separately or together from: EUROPEAN PATENT OFFICE, Department 4.5.2 (Distribution), Rosenheimerstrasse 30, D - 8000 MÜNCHEN 80, Federal Republic of Germany, Telex 05 23 656.

Payment should be made in advance, indicating the purpose for which they are intended, into account no. 3 338 800 00 at the Dresdner Bank in Munich (BLZ (Bank code) 700 800 00) mentioning: 'Amtsblatt Nr 1', 'Amtsblatt Nr 2' or 'Amtsblätter 1 und 2'.

¹⁾ Zie „De Octrooiraad en het Merkenbureau in 1956” = de „Algemene opmerkingen” van het Verslag der werkzaamheden van het Bureau voor de industriële eigendom over het jaar 1956”, in „Bijblad bij De Industriële Eigendom” 1957, blz. 88-90.

²⁾ Uittreksels van nrs 75.800 (1887) — 836.133 in „Recueil des brevets d'invention”.

³⁾ Onvolledig.

⁴⁾ Niet doorlopend.

⁵⁾ Uittreksels van nrs 122.304 (1872) — 4.055.851 in de „Official Gazette”.

⁶⁾ Uittreksels van nrs 4.687 (1872) — 29.461 in de „Official Gazette (Reissues)”.

Litteratuur

Tijdschriftartikelen.

BUITENLAND.

Ringer, B., Copyright in the 1980s.

Bulletin of the Copyright Society of the USA (23) 1976, blz. 299-310.

Schricker, G., Wettbewerbsrechtliche Aspekte des Verbraucherschutzes.

Rechts Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht 1976, blz. 535-578.

—, Die Angleichung des Rechts des unlauteren Wettbewerbs in der EWG [Europäische Wirtschafts Gemeinschaft].

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht (Weinheim) (79) juli 1977 (7) blz. 482.

Soltysinski, S., Das polnische Recht der Patent- und Know-how-Lizenzen in nationaler und internationaler Sicht.

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil (Weinheim) mei 1977 (5) blz. 167-176.

Sprick, H., Die Auswirkungen des EWG-Rechts auf den Schutz des Warenzeichens gegenüber nicht ursprungsgleichen, verwechslungsfähigen Warenzeichen.

[Over Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, 22 juni 1976, Terrapin/Terranova, *Bijblad I.E.* 1976, nr 104, blz. 335 (met noten V.d.Z.), *Ars Aequi* dec. 1976, blz. 752 (met noot H. Cohen Jehoram).]

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil (Weinheim) aug./sept. 1977 (8/9) blz. 285-292.

Stauder, D., Die Anwendung des EWG-Gerichtsstands- und Vollstreckungsübereinkommens auf Klagen im gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht.

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil (Weinheim) december 1976 (12) blz. 510-520.

Streissler, E., Diffusion des technischen Fortschritts und Wettbewerb.

Blz. 63-76 in: Probleme der Wettbewerbstheorie und -politik, onder redactie van G. Bombach, B. Gahlen en A.E. Ott (Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1976).

Tetzner, H., Grundlagenbetrachtungen zum Standort unserer abendländischen Technik.

Mitteilungen der Deutschen Patentanwälte (68) jan. 1977 (1) blz. 2-8.

Tilman, W., Das markenrechtliche Importverbot bei 'ursprungsgleichen' Auslandsmarken — zur HAG-Entscheidung des Europäischen Gerichtshofs.

Recht der Europäischen Wirtschaft 1975, blz. 479-486.

Toeplitz, K. T., Problems of the Authorship of Audio-visual Works.

Interauteurs 1976 (187) blz. 89-91.

Trotta, G., La convention de Stresa sur l'emploi des noms de fromages [Tractatenblad 1952, nr 61 en 1953, nr 137] et le projet de traité de l'OMPI sur la protection des indications géographiques.

La Propriété industrielle (Genève) (93) april 1977 (4) blz. 117-129.

Tsambras, S., Nato and Industrial Property.

Nato Review 1974 (1) blz. 19-21.

Ubertazzi, L. C., Un' ipotesi di conflitto tra diritto nazionale dei brevetti e diritto comunitario: l'onere di attuare le invenzioni.

Rivista di diritto industriale 1976 (1) blz. 67-114.

Udell, G.G., Unsolicited Product Ideas. A new evaluation program. (Description of an experimental, non-corporate program, currently underway in the U.S., for selecting and testing unsolicited inventions and products ideas for industry. The program combines the economic might of the corporation with the creative talents of the independent inventor.)

Research Management (New York) (19) juli 1976 (4) blz. 14 e.v.

Vakos, W.J., Coercive Patent Package Licensing — The Need for a Rule of Reason.

Patent Law Review (5) 1973, blz. 189-202 = *William and Mary Law Review* (14) 1973, blz. 748 e.v.

Vedaraman, S., Les marques étrangères en Inde.

La Propriété industrielle (Genève) (93) juli/aug. 1977 (7/8) blz. 179-183.

Waibel, E., Reparatur und Aufarbeiten von Markenwaren in zeichenrechtlicher Sicht. (Entfernung der Originalmarke bei Austausch wesentlicher Bestandteile. Reparatur und Aufarbeiten von Markenwaren ohne Entfernen der Originalmarke.)

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil (Weinheim) mei 1977 (5) blz. 181/4.

Walter, M. M., Diffusion by Wire in the Copyright Law of the Federal Republic of Germany and of Austria, with Particular Reference to the Rediffusion of Broadcasts.

Copyright 1976, blz. 279-292 = *Le droit d'auteur* 1976, blz. 282-296.

Waxman, J. M., Performance Rights in Sound Recordings.

Patent Law Review (6) 1974, blz. 359-397 = *Texas Law Review* (52) 1973, blz. 42 e.v.

Wegener, H., Technologietransfer von Industriestaaten in Entwicklungsländer; ein Thema der Auseinandersetzung um eine neue Weltwirtschaftsordnung. (Entwicklung des Themas in den Vereinten Nationen. Unctad. Verhaltenskodex für Technologietransfer. Revision des Patentrechts. Konzepte der Entwicklungsländer und Industriestaaten. Mangel der Diskussion. Günstige Prognoseelemente. Neue Weltwirtschaftsordnung.)

Europa-Archiv (Bonn) (31) 25 aug. 1976 (16) blz. 527-539.

Weinstein, Z., The European patent.

Patent Law Review 1976, blz. 115-151.

Winklbauer, E., Musterbedingungen und Musterverträge zur vertraglichen Gestaltung der Forschungs-kooperation im RGW [Rat für Gegenseitige Wirtschaftshilfe, Comecon].

Der neuerer Ausgabe B 1976, blz. 54.

Winkler, H., Fortschritt und Erfindungshöhe im europäischen Patentrecht.

Mitteilungen der Deutschen Patentanwälte (68) jan. 1977 (1) blz. 13-17.

[Samenvatting in *Propriété industrielle-bulletin documentaire* (Paris) 15 april 1977 (190) blz. 11-218/9.]

Wise, A.N., Trade Secrets in Light of Kewanee: Patent Protection Compared Internationally.

Patent Law Review (6) 1974, blz. 21-38.